

Gelî Kurdan!

"Heke hûn naxwazin ji hev tar û mar û winda bibin, berî her tiştî, zimanê xwe bixwînin û bidin xwendin.

Lê heke dixwazin xwe nas bikin û xwe bidin naskirin û hezkirin; û bi hevalfî û dostaniya milletên din re pêş ve herin; û bi rûmet û serbilind bijîn, dîsa zimanê xwe bixwînin û bidin xwendin."

Dr. Nûreddîn Zaza

Sal:1 Hejmar:12 9-15 Gulan 1992 3000 TL(KDVD) Rojnameya Hefteyî

Parlamentê serbixwe Nizamettin Toğuç dipirse:

'İsal di bin çavan de çend kes mirin?'

● Hêzen dewletê her roj li Kurdistanê bi ser gundan de digirin, welatparêzên Kurd ji malên wan derdixin û dikujin.

Parlamentê Batmanê, yê serbixwe, Nizamettin Toğuç roja 4'ê Nîsanê hejmarek pirs di derheqê Mehmet Yılmaz û Agit Salman, welatparêzên di bin çav de hatin kuştin, de bi daxwaznameyekê rêzkar û da serokatîya Meclîsa Tirk a Neteweyî (TBMM)

Di daxwazname xwe de dixwaze

Li gundê Aco çi bû?

Hêzen dewletê, li ser gilfirina noke- reki, di 3'ê Gulanê de nêzîkê hezar esker, 2 helikopter û bi çend tankan ve çarmedorê gundê Aco digrin. Aco gunde kî Hezo (Kozluk) ye. Hêzen dewletê agahdarî digrin ku li vê gundê 5 gerilla yên jin hene.

Li gundê Aco dewletê

senaryoyek bi kar anî. 3 qîz û şivanek qirkirin. Xeber ji gundiyên di bin çavan de nayê standin.

Lê li gor gotin û agahdariyên gundiyan, ev 5 qîzên han bê çek têne gund, li ser pîrsa Kurd bi gundiyan re guftûgo û sohbet dikin; bi hatina eskeran re ji gund derdikevin û diçin. Hêzen dewletê, weke baranê agir dirêşînin ser van qîzan. Gullebaranên hêzen dewletê, qasî 2 saet dom dike. Ji qîzan 3 kes tîn kuştin û 2 jî bi birîndarî dikevin destê hêzen dewletê. Eskerên Tirk li vir şivanek jî dikujin û cendekê wî jî datînin ba cendekên qîzan; bi vî awayî, vî şivanî jî weke 'terorîst' diyar dikin.

Rûpel 15

Dewlet, ji cinazên gerillayên Kurd ditirse. Wexta gerilla têne kuştin cinazên wan diavêje çalan. Lê gel, li şervanên xwe xwedî derdikeve. Cinazên wan ji çalan derdixe û goristana ji wan re çêdike. Kulîlk û sosin li ser tîrbên wan geş dibin.

● Ji sersalê û vir de gelek mirov di bin çavan de bi îşkencê hatin kuştin. Mehmet Yılmaz li Batmanê, Agit Salman jî li Edenê di bin çavan de (gözaltı) hatin kuştin.

ku wezîrê hundîrîn (İçişleri Bakanı) bi nivîskî bersiva pîrsên wî bide.

Li gora agahdariyên di daxwazname Nizamettin Toğuç de hatine diyar kirin, Mehmet Yılmaz,

Rûpel 15

Hêzen dewletê Kurdên sivil dikujin

Hêzen dewletê, demeke dirêj e ku Kurdên sivil ên welatparêz, di nav malên wan de û li ber çavên mirovan dikujin. Di meha Nîsanê de û di yek rojêkî de bi vî

Dewlet, Kurdên sivil di nav malan de li ber çavan dike. Li gundên Kuzerîp û Cîrzeyê 9 mirovên welatparêz hatin kuştin

awahî 9 mirov ji gundên Kuzerîp û Cîrzeyê hatin kuştin. Hêzen dewletê hin gundiyan welatparêz jî dibin ber şikevtan û dikujin. Ji gundên Cîrzeyê Adil Kılıç, Orhan Kılıç, Mustafa Ok, Kemal Ok, Eyüp İlhan û Hıdır Demirtaş bi vî şeweyê hatin kuştin.

Li ser van kuştinan mebusên Kurd ên serbixwe, ji bo lêkolîna van bûyeran daxwaznameyek amade kirin û di 4'ê Gulanê de dane serokê Meclîsê. Di daxwaznameya xwe de dibêjin: "Hêzen dewletê li ser gel teroreke mezin dajon, mirovên sivil dikujin û li gel îşkence dikin.

Rûpel 15

Her aliyê welatê me Bekaa ye Hêvi Can

Rûpel 4

Ji bo azadî û rizgariyê, du milyon Tirk û milyonek Kurd bes in

M. Ali Tüysüz

Rûpel 5

Rewşa Gel

A. Dîkîlî

Rûpel 8

Ji Nelson Mandela re nameyê vekirî

Mihemed Farqînî

Rûpel 9

Êrîşên hêzen rizgarîxwaz geş dibin

● Bi germaya havînê re bergeheke fireh li ber têkoşîna hêzen rizgarîxwaz vedibe û ev têkoşîna di her qada jiyanê de xwe pêşvetir dibe, kulîlkên sor di axa welat de vedibin û dibişirin

Havîn nêzîk dibe. Hênikaya buharê cihê xwe hêdî hêdî ji germa havînê re dihêle. Xwîna rihên candaran germ dibe û dikele. Êrîşên hêzen rizgarîxwaz jî, geştir dibin.

Gerillayên ARGK ê, di 1'ê Gulanê de, li Farqînê êrîş birin ser eskerên Tirk, ji wan 6 kes kuştin û 12 kes jî birîndar

Rûpel 15

Bang ji mirovahiyê re!

● 'Dewleta Tirk şerê taybetî yê ku li hemberî gelê Kurd dajo, firehtir û diwartir dike. Me jî di girtigehan de weke rehî digre. Hêzen kevneperest û otonomîxwaz ên Kurd, li dijî şoreşa Kurd bikartîne'

Rûpel 15

ROJEVA WELÊT

Panturkîzm, Tirk û Kurd

Serokwezîrê dewleta Tirk Süleyman Demirel piştî serdaneke şesrojî ji Cumhûriyetên Kirgîzîstan, Kazakîstan, Turkîstan, Ozbekîstan û Azerbeycan vegeriya.

Ger û serdana van welatan besta dilê Demirel, Alpaslan Türkeş û heyeta bi wan re rakirîye,

Rûpel 15

REWS

Abdullah Keskin

Edebiyata kevn

Dîroka edebiyata kurdî pirr kevn e. Xebata lêkolînê, ku li ser edebiyata kurdî a kevn çê dibin, gelek hozanê ku hatine ji birkin, derdixin holê û bi vî awayî xezîneke edebî derdikeve. Berê hozanê Kurd jî weke hemdemê xwe bi şêklê arûz pirtûkên xwe dinivîsandin.

Di nav hemû neteweyê rojhilat de ev adet hebû. Ji Fîrdevsî heta bi Fûzûlî, ji Feqiyê Teyran heta bi Melayê Cizîrî gelek hozan şîrê xwe di dîwana de kom dikirin. Gelek hozanê bênav hebûn û bi sedan dîwan hatibûn çapkirin. Lê ji vî çandê, ji vî edebiyatê çî maye? Îro em çend hozanê Kurd dizanin, çend dîwanê kurdî hene di destê me de? Ji bo bersîva vî pirsê hê wext zû ye.

Berê li Kurdistanê gelek pirtûkxane hebûn, zêde medrese hebûn. Her pirtûkxane dagirtibûn. Medrese li her çar aliyê welêt belav bûbûn û her medreseyek weke pirtûkxaneyekê bû. Li van medreseyan tedrîsat bi zimanê kurdî dibû. Dîwan û hemû

pirtûkên din bi kurdî dihatin nivîsandin û çapkirin. Gelek jî wan pirtûkxanan hatin şewitandin, talankirin. Îro gelek jî wan medreseyan hatine girtin. Yê mane jî îro yekbiyek tîn girtin. Îro gelek pirtûkên ku bi kurdî hatine nivîsandin dibin destê me de nînin, pirr jî van pirtûkan winda bûne.

Ji bo edebiyateke hemdemî gereke dîroka edebiyata kurdî a kevn were naskirin. Lewre edebiyata hemdemî wê li ser vî mîrasê bilind

Di pirtûkên ku ji alfabeya erebî ve gerandine lafînî de xeletiyên pirr mezin hene. Ji Mem û Zîn bigrin heta bi dîwana Melayê Cizîrî di gelek pirtûkan de em rasfî van xeletiyên dibin. Ji ber çî? Ji ber ku ev metod, metodeke çewt e. Metoda rasfî ew e ku pirtûk di berçaviya akademiyekê an jî enstîtuyekê de weke xwe werne çapkirin

bibe. Îro li Ewropa, Tirkiye û gelek cihên din pirtûkên li ser dîrok û edebiyat û çanda Kurdan tîne çapkirin. Lê di vî xebatê de xeletiyên pirr mezin dibin. Gelek nivîskar û ama-

dekar van pirtûkan li gorî bîr û baweriyên xwe diweşînin. Ev tiştêkî zêde çewt e. Dîrok û çanda Kurdan bi vî awayî hem nayê naskirin hem jî zêde tiştêkî lê zêde nabe.

Weke tî zanî berê zimanê kurdî bi alfabeya erebî dihatê nivîsandin. Ev 50-60 sal in em bi alfabeya erebî amel dikin. Ji alîkî alfabeya hate guhertin, ji aliyên din zimanê kurdî qedexeyê kirin. Li Kurdistanê bi tîpê Lafînî zêde tiştêkî nedihate nivîsandin. Pirtûkên kurdî yê berê hemû bi alfabeya erebî hatine çapkirin. Hinek dengên di vî alfabeyê de, di alfabeya lafînî de nînin. Hin tîp jî hene bi du awayî tîne xwendin.

Ji bo vî yekê di transkripsiyana wan tîpan de xeletî normal e. Mirovekî li ser van pirtûkan bixebite divê alfabeya erebî baş zanibe.

Di pirtûkên ku ji alfabeya erebî ve gerandine lafînî xeletiyên pirr mezin hene. Ji Mem û Zîn bigrin heta bi dîwana Melayê Cizîrî di gelek pirtûkan de em li van xeletiyên rastdibin. Ji ber çî? Ji ber ku ev metod, metodekî çewt e. Metoda rasfî ku ev pirtûk di berçaviya akademiyekê an jî enstîtuyekê de weke xwe werne çapkirin. Wê demê wê gelek nivîskar karibin bi van pirtûkan re eleqedar bibin. Ev xeletî jî wê jî holê rabin. Edebiyata kurdî, wê li ser van lêkolînan cihê esasî bigire. Riya edebiyateke nuh wê bi vî awayî vebe.

Zimanê kurdî zimanekî bi zayend e

Kurdî zimanekî bi zayend e. Du zayendên wî hene. Zayenda nêr (eril, maskulin) û ya mê (dişil, feminin). Di dema destpêka fêrbûnê û nivîsandina kurdî de, rastqisekirin û rastnivîsandina bêjeyên (kellimiyên) nêr û mê gelek zehmet e. Di kurdî de hemû navên yekhejmar ên (tekil) mirov, heywan û tiştên nêr, zayenda nêr digirin. Zayenda nêr "ê" ye û bi paşîya nav ve tîne nivîsandin. Hemû navên yekhejmar ên mirov, heywan û tiştên mê jî, zayenda mê digirin. Zayenda mê "a" ye û ew jî, bi paşîya nav ve tîne nivîsandin.

Ji bo zayenda nêr a yekhejmar çend mînak: Bavê min hat. Temoyê Elî yek salî ye. Kûçikê min dijwar e. Xaniyê me gelek xweş e.

Ji bo zayenda mê ya yekhejmar çend mînak: Diya min hat. evîna Elî şeş salî ye. Çêleka min bi şîr e. Mala me gelek xweş e.

Di kurdî de hinek nav hene, ku zayenda wan nêtar (nêtr) in. Ev nav li gorî nêr û mê tîne guhartin. Heger kes nêr be zayend "ê" ye û mê be jî "a" ye.

Ji bo zayenda nêr a yekhejmar çend mînak: Hevalê min hat. Cîranê min çû Wanê, Mamosteyê min baş e.

Ji bo zayenda me ya yekhejmar çend mînak: Hevala min hat. Cîrana min çû Wanê. Mamosteya min baş e.

Di zimanê kurdî de ji bo hemû pirhejmaran (çoğul) zayendek heye: "ên" e.

Ji bo hemû zayendeyên pirhejmar çend mînak: Xaniyên me bilind in. Bavên me jîr in. Kûçikên me dijwar in. Diyên me çûn rehmetê, çêlekên me bi şîr in. Malên me xweş in. Hevalên me hatin. Cîranên me çûn Wanê. Mamosteyên min baş in.

FERHENGOK

Ardû: tiştê şewitandinê (yakıt)

Berxwarin: (tüketim)

Dil: êsîr, kole

Endam: aza (üye, organ)

Guftûgo: munaqeshe (tartışma)

Hêsan: rehet (kolay, basit)

Hol: Meydan

Derxistin holê: (ortaya çıkarmak)

Pend: nesîfhet (öğüt)

Penddan: nesîfhet kirin

Pendname: wesiyetname, şîret

Rexnegir: rexnevan (eleştirmen)

Serwer: reîs, serok, lider

Zanist: İlim

Zanistî: İlmi

NAMEYÊN XWENDEVANAN NAMEYÊN XWENDEVANAN NAMEYÊN XWENDEVANAN

Ji bo xwendavanan
Xwendevanên delal, Navnîşan, telefon faxa me ya kevn hate guhertin. Navnîşana hûn ev e:
Nurosmaniye Cad.
Atay Apt. No: 5
Kat: 1 D: 4
Tel: 511 57 60
511 66 02
Fax: 511 51 57
Cağaloğlu/İstanbul
Em dixwazin hûn name û nivîsên xwe ji ve navnîşanê re bişînin.
Sîlav

Azadî
Helbestek e azadî
Ked e hozanê wê
Di zimanê gerdûnê de
Stranek e azadî
Tevî kelepçeyê li zendê
Çikandina kulma çepê ye
Ber bi ewran ve
Weke tîrşînek e
Tevî cellad baskê wê jî bibirre
Mêzekirina kevokê ye
Berejêrîn li gerdûnê, azadî
Tevî cellad tembûrê perçe jî bike
Dengvedankirina noteyan a hozan e
Dîsa li gerdûnê
Û azadî xwîna sorîn e
Weke lehiyê dide ber xwe
Û difetisîne çekçemêjokê
Rumet Îşıklı / Tetwan
(Ez qîzeke Kurd im
û 10 salî me)

Zelalkirina zimanê me Wêne guhêza Kurdan

Ma gelo kê bawerdikir ku wê rojek were kurdên di kûrahî û tariya dîrokê de mayî rabe xwedî li ronahiyek azad derkeve.

Dibe ku ev rastî jî bo hinekan xewn bû jî bo hinekan jî xeyal bû. Bi kurtî tu kesî bawerî bihatina van rojan nedianîn. Lê rastîyan wer li ber xwe da, ku bi diran bi goşt bi xwîn bi cangorî bi mîrxasî bi egîdî ewrê reş û tarî li ser ezmanê dayika me rakir, li aliyê din rûçikê dilgemar ên bê bîr û bawerî reşkir. Li hember astenga (zor) dagîrkeran astengeke şoreşgerî hat afirandin.

Dawiya berxwedanek bê rawestandî nîrxên hêja bi destê gelê me û me ve anîne.

Em Kurd bi salan li benda afirandina van nîrxan bûn, em bi hesreta tîr guhdarkirina lawik, stran, govend, ziman û hwd. giranbuhîyên neteweya xwe bûn. Em bi hesreta yekbûn, rabûn û yekîtiya xwe bûn. Ji bo vî zarokê medya li welatê bav û kalan cenga jînê dikin. Rojê bi dehan (10) livbazî-bûyer dibin. Her bûyereka an jî livbaziyeke êdî guhê siltanê kerr qul dibe. Me Kurdan jî roj bi roj ber bi serkevtin û serxwebûnê ve dibe. Lewma ez dibêjim barkêş û zehmetkêşê van bûyer û livbaziyan, wêneguhêza me gelê Kurd rojnameya "Welat" e.

Bi rastî barê ku Welat hilgirtî ne barekî sivik e. Barekî giran, lê bi rûmet e. Em bi bawer in Welat wê bikaribe vî barî hilgire û bersivan bide. Ji ber ku di van çetîniyan de mirov xwe dide îspatkirin. "Welat" li me û gelê me pîroz be.

Ji nivîskar û xebatkarê Welat re serkevtin û serfirazî dixwazim hemû pênûs-hilgir jî bo Welat xwerapêçandin bike.

Seyîdxan Şêradî
Bonn

Li welatê xwe karbikin

Ez Newroza we (hinek dereng be jî) û ya hemû Kurdan ji dil û can pîroz dikim. Ez karkerekî jî Qersê me, li bajarê İstebol di karxaneyekî de dixebitim. Êdî ez zanim ku tu tişt qasî welatê mirov xweş nîne. Em li İstebolê jî kê re dişixwîlin. Gerek e em Kurd li welatê xwe karbikin.

Ev e deh sal in ez li vir jî dijminan re kar dikim. Lê belê, ji îro şûn de ez ê berê xwe bidime welatê xwe. Em Kurd gerek e êdî ranewestin

(nesekinin), rawestina me bîxîretî ye. Divê em ji bo tîkoşîna gelê Kurdistan bişixwîlin.

Hey Welat em ji bo te nexweşin îro.

Me dermanê nexweşîna xwe dîtiye

Dermanê me azadiya Kurdistan e

Me sond xwariye lo lo Xwîna xwe em ê hilînin

Xwîna şehîdan namîne li erdê

Ez ji we gişan re spas dikim karkerên Welat.

Orhanê Karker
Qers

KARTA ABONETIYÊ
Ji kerema xwe re ji hejmara ... pê ve min bikin aboneyê Rojnameya WELAT

Nav :
Paşnav :
Navnîşan :
Bedelê abonetiye razînin:
Li Tirkiyê : Y. Serhat Bucak İş Bankası Cağaloğlu Şub. Hesap No: 379809
Li Derve : Y. Serhat Bucak İş Bankası Cağaloğlu Şub. Döviz tevdiat hesap No: 3113617
Aboneyên hejâ,
Ji kerema xwe re vî cihî dagirin û tevî kopiyekê pelê razandina bedelê abonetiye bişînin. Navnîşana WELAT Nurosmaniye Cad. Atay Apt. No:5 Kat:1 D.4 Cağaloğlu / İSTANBUL
Tel: 511 57 60-511 66 02 Fax: 511 51 57
Mercên abonetiye:

	Li hundir	Li derve
6 meh	60.000	30 DM
12 meh	120.000	60 DM

Niwênerê PDK ê, yê Enqerê, Sefîr Dizaî:

'Rojnameyên Tirkîyê derewan dîkin'

Li Kurdistanê Başûr berî çend rojan di nav gelê Kurd de ji bo Belediyê hilbijartinê hate çêkirin, di vî hilbijartinê de % 56 ê rayan KDP stand tu dibê wê di hilbijartinê 17'ê Gulanê de ji KDP serfiraz bibe?

- Belê kek, li Kurdistanê Başûr tu hilbijartinê bi tevayî ne hatiye çêkirin, lê berî demê, bajarê ku di destê pêşmergan de bûn her partiyekê berdevkê xwe dane kifş kirin, di qomîta xwendevanan de % 80 ê bû, berdevkê Zaxo jî KDP ê stand, belê di nava gel de tiştekî wisa weke hilbijartinê çêbû, li gora texmînê wan digotin, ray %56 yê KDP ê ne, %30 yê YNK ne rayê din jî yê partiyên din in, hilbijartinê tevayî emê di 17'ê Gulanê de pêk bînin, îro kîjan partî wê li pêş be ez nikarim tiştekî bibêjim lewra hilbijartinê demokratîk wê bibe, kotekiya tu partiyên li ser gel ne mimkun e.

Li kîjan bajaran hêzên Berzanî xwartin an jî kîjan di destê wî de ne?

- Hewlêr, Behdînan- Zaxo, Dihok, Amedî, Akrêd %90 ev mintiqê KDP ê ne, berya demê mintiqa Silêmanî di destê YNK de bû, belê îro bi zahî hêzê KDP lê xwartin.

Rengê kartê partiyên ji bona hilbijartinê we çawa nîşan kirine?

- Rengê kartê KDP ê kesk e, yê YNK zer û rengê sor jî a Partiya Qomûnîst e.

Ev hilbijartinê wê di bin rîma neteweyên hevgirtî de were kirin, bona çî we ew pêwîst dît, qey derbasbûna dîroka Kurdistanê nayê bîra we, we çî zû fen û fût ê Îngilistanê, Fransa, Şahî şah û Amerîka ji birakirin, sibehî ku hûn bixwazin Kurdistanê serbixwe ava bikin ew ê ji were nebîne kelem, bê hesab gelê Kurd xwîn rijand, qey we hê xwe nasnekirîye her ku menfeeta Ewropî ya û hwd., ji Kurdan hebe wê mafê mirovatîyê, zilm û kotekiya ku li Kurdan tê kirin wê binîne ziman, hêj doh Sedam pênc hezar Kurd qetilkir 4500 gund hatin wêran kirin, çima Ewropa, Tirk û Amerîka dengê xwe dernexistin?

- Belê, niha armanca me ne Kurdistanê serbixwe ye, daxwaza me Kurdistanê Otonomî ye, bilakis ku em alîkariyê ji welatên Ewropî nestînin û ne li ber çavê wan hilbijartinê çêbibe wê pirsîrêk zehfîr ji me re çêbibin, em naxwazin ku Welatê Ewropî bibêjin, gelê Kurd mîrkuj e, xwînrij e, ji çekê pêve tiştekî din nas nake, loma em dixwazin ku Welatên Ewropî tev werin ferca vî hilbijartinê, lewra ev hilbijartinê demokratîk e. Îro girîng e ku mirov bala xwe bide

"Bona ku mirov serfiraz be, ramiyarî pêwîst e. Çek û Aborî zehf girîng e, hinek ev 30 sale ku pêşmerge ne, reşî in, gernas in, fêris in lê bi konevaniyê qet nizanin. Belê rast e mirov îro şerê Kurdistanê Başûr û Bakûr nikare bike wek hev. Ku ev pêşketin û serhildan nehatiba kirin ez û te li paytextê Tirkîyê me nikaribû li ser pirsîrêka Kurdan mijûl bin."

cihanê, hûn dibînin Sovyet peşkilî, di hêlekê de Dewletên Ewropî, di hêla din de jî Dewleta Amerîkî xwedî hêz ma ye. Ji demê dirêj de em şer dîkin, bi şer tenê tiştek nayête safîkirin bi şer re konevanî jî pêwîst e, em îro dixwazin bi aşî bighêne armanca xwe, belê rast e îro li ser Kurdan qontrola Ewropî û Amerîkî heye, lê ev qontrol ne li ser Kurdan tenê heye, li ser rojhilata navîn tevî ye, tîkiliyê wan bi Urdu, Israîl, Sîudî, Tirkî û hwd, re heye, lewra ku menfeetê wan jî hevdû hene, Kurd îro nikarin qontrola Ewropa û Amerîkî bi qetînin, heke ku ne ji Ewropa û Amerîka bûya, wê Sedam cardin êrîşê xwe le me bikira, lewra wan îro baskê Sedam di berde jêkirine û naxwazin ku Dewletê Şîi an jî qomunîst were damezirandin. Îro du ebloq li ser me heye, yek ê Neteweyên Hevgirtî ku li ser Îraqê ye, di hêla din de jî a Îraqê li ser me ye.

Di şerê Korfezê de hêzên Sedam şikestin, tevî dused hezar ceş di nav pêşmergan de cih standin, di hundirê 15 rojan de axa Kurdistanê bi tevayî xistine destê xwe, lê ev dom nekir. Di roja 16 an de ji warê xwe mihacir bûn, reben û perîşan bûn, lewra tê xwiyakirin ku tu rêxistin di nava pêşmergan de tune ye, konevanî tune, tevger û tîkiliya siyasî tune, anî em karin ji serhildana Qadî Muhammed bigrin heyânî Mele Mistefa Berzanî serhildanek pûç hejar û bê rêxistin e. Belê gelê Kurd zehf bi cesaret e, zehf şervan e lê ev tenê ne bes e ji serxwebûn û serfirazî yê re. Jibo azadî gelê rîzan pêwîst e, Serokê bi bîr û bawer, bi konevanî zana ê ku karibe cihanê di serê xwe de bizivîrîne, cihanê tahlîl bike, piştî ewqas serhildanan hêjî pêşmerge di çiya de dijîn, xwarina wan berwê dara, razana wan li ser tahta, vexwarina wan jî ji ava hewda ye, anî qet jiyân ji wan re tune ye, lewra ez dibêim evaya gunehê Serokê we ye, serhildanê wan giş tene şikandin, şerpeze û reben dibin, ev heyânî kingê wê wisa dom bike, rewş guhertin pêwîst e anî ev şikandina serkeftina we, ne ji tanq, top û firokên Sedam e, va ye şerê Kurdis-

tana Tirkîyê jî li ber çava ye, Artêşa Tirk bi tevî çekên xwe yê giran êrîşên xwe dibe ser PKK ê, lê nayê şikandin, ev çî ye, ev yekîtî, tifaqî, bîr û bawerîye, tanq û top bîr û bawerî ya gel nikare bide sekinandin, yekî pêşmerge karê çekê xwe bide bi telîsek ard, şoreşa we heke bi vî rengî be ji xwe wê bifetise û hilweşe ji bona van pirsan hûn çî dibêjin?

- Belê kek, ev gotinên we rast in, dirûstin, rêxistinek bi ramiyarî pêwîst e, ji bo yekîtî û serfiraziya gelê Kurd ev girîng e, şerê çekdarî Ji bo azadî ya gelê Kurd pêwîst e ku hebe, belê a niha parastina gel di hêla diplomasiyê û konevaniyê de jî girîng e. Di sala 1961 ê de şoreşek mezin li Kurdistanê Başûr çêbû, lê gelê Kurd weke îro nehatibû naskirin loma ev serhildan şikest, îro ku Kurd li Ewropayê bibên em Kurd in ew ê werine nasîn, lê heyânî doh nedihate naskirin, belê rast e di şerê korfezê de hêzê Sedam şikest lê ne bi tevayî bû, hêzê wî tîra Kurdan mabû, bi vî yekê re jî Kurdan serhildan kirin tevî dused hezar ceş di hundirê 15 rojan de tev axa Kurdistanê standin, lewra gel ne amade bû serhildan şikest û serfiraz nebûn. Bona ku mirov serfiraz be ramiyarî pêwîst e. Çek û Aborî zehf girîng e, hinek ev 30 sale ku pêşmerge ne, reşî in, gernas in, fêris in lê bi konevaniyê qet nizanin. Belê rast e mirov îro şerê Kurdistanê Başûr û Bakûr nikare bike wek hev. Ku ev pêşketin û serhildan nehatiba kirin ez û te li paytextê Tirkîyê me nikaribû li ser pirsîrêka Kurdan mijûl bin.

Çend partî wê tekevine hilbijartinê, navê wan hûn dikarin bêjin?

- 7 partiyên Cephê hene, KDP, YNK, KP, Partiya zehmetkêşan, Partiya Sosyalîst a Kurdistan, Partiya Aşûrî û mirovên serbixwe hene.

Qey PAK nakeve hilbijartinê rewş, kar û xebata PAK û tîkiliyê we û wan çawa ne?

- Heyânî îro siyaseta wan weke ê PKK ê xwe nas daye, PKK bi şerê çekdarî, PAK jî bi siyaseta şerê xwe didomînin, ew jî weke Partiyê din wê tekeve hilbijartinê, heyânî îro tu pirsîrêk di navbera me û

KONEVANIYA NUH

Ali Yigit (Parlamentêrê Mêrdînê)

Durûtiya belediya İzmirê

Belediye reîsê İzmirê sozê ku ji xebatkar û karkerên Kurd û Tirk re dan neanîne cih. Tu dibê qey Belediye Reîsê İzmirê nuh bi şînkirina bajêr hisiya ye, tu dibê qey ev çend roj û meh in Belediye li İzmirê hatiye damezirandin. Belê heyânî doh jî, dema ku di hilbijartinê de bû, Çakmur û Sarışın ji karkerên Tirk û Kurd re digotin "hûn taca serê me ne", digotin "em soz didin we karkeran tev, emê we bikin xwedî kar û xebat, em destên we li ber rûkên we nahêlin, em tu carî qirka we tahl nakin, em ê heq û mafên we bidin we."

Belê îro di karwanî (pratîk) yê de Belediye Reîsê İzmirê nebû xwediyê yek gotinek xwe û sozên wan tev vala derketin. Heyânî doh ku digotin "Sênîyên Midya taca serê me ne", vêca îro li sîkaka bi pihîna Sênîyên Midya didine ber hev û di bin lingê xwe de diperçiqînin. Di hêla din de teblê ku karker ji xwe re li ser tiştan difroşin, dibê ezê cihê wan bikim çam û çîmen, ezê bikim meydana şînkayê, bi vîna tenê jî nasekine, dibê ezê dest deynime ser tebla û bifroşim li meydana şînkayê mesref bikim.

Belê, ên ku vî karî dîkin li bajarê İzmirê tev mirovên Kurd in. Belediye bajarê İzmirê ku bi pirrayî karkerên gelê Kurd lê dijîn, bi vî durûtiyê jî bo ku ew karker dest teng, bêkar, bê xebat û bêmecal bimînin wisa dîkin.

Ji xwe ji neçarî ev gel ji welatê xwe derketiye, berê xwe daye Edenê, Mêrsînê û İzmirê. Ev konevaniyê nuh a dewletê ye. Li metropolê jî dixwazin gelê Kurd bê kar û şîxul bikin. Ev neyartiyeke zehf mezin e, ev konevanî jî însanê û mafên mirovahiyê gelek dîr e. Em loma dibê, hey Çakmur û Sarışın kanî hûn dost û mirovên karkeran bûn, hûn fedî nakin ji van fen û durûtiyên xwe, belê rast e hûn fedî nakin, lewra heya li rûwê we nema ye, di rojê de çil carî li sozê xwe diqulupin weke gotina pêş û binê dibê "Çille ye û çil hawe ye. Partiyên dewlemendan tev wisan in, fikra wan û gotina wan ne yek e, li ser piştî karkeran di kursî û meqaman de rûdînin.

Lê bila Çakmur û Sarışın wisa rind zanîbin, gel nema ê berê ye ku bi benîştî û şekirêkî were xapandin. Îro gel bi tifaq, hevgirtî û bi rêxistin e, nema karin bi serê wan bileyizin. Gel êdî zane wê bi çî awahî bersiva yê weke Çakmur û Sarışın û hwd. bide.

wan de çênebûye em bi hevî ne ku ji vir û wê de jî çênebe. Belê îro dema ku PKK tixûbê me derbasdike û êrîşên xwe dibê rawestîgehê Artêşa Tirk, pişt re Dewleta Tirk êrîşên xwe tîne gundên pêşmergan, di êrîşên Tirkan de heyânî îro tilf ya yek pêşmerge PKK bi xwîn nebû ye, yê ku tîne kuştin Kurdên Kurdistanê Başûr in, em naxwazin ku ew livbazî ji bo me bêne kirin.

Qey hûn ji Dewleta Tirk re nabên, we yekî PKK ê nekuştî ye bi van êrîşên xwe, bombebaran ê we tev li ser me dibare, qey hûn dengê xwe nakin?

- Berya demê me şirovekirinek amade kir, me go ku Dewleta Tirk van êrîşên xwe bidomîne, emê eleqat û tîkiliyên xwe bibirin, belê ji bo ku ew êrîşên Dewleta Tirk were sekinandin, destpêkanîne me çêdibin.

Dema ku Berzanî hate Tirkîyê ji bo PKK ê tu peyman ê we çêbûn an na. Dewleta Tirk ev peymanê hanê di TV, radyo û rojnamên xwe de jî anî ziman?

- Tu peymanek bi vî rengî nehatiye kirin, tev derew in, rojnameyên Tirkan derewan

dîkin, Kurdên Tirkîyê Îraq, Iran û Sîriyê bira yê hev in, em vî dibêjin ku PKK here rawestîgehê Artêşa Tirk bombe bike, pişt re Tirk bombe li me dibarînin, ev barê me giran dike, kar û xebata me zehmet dike.

Kîjan partiyên qerar da ji bo ku PKK ji Kurdistanê Başûr derê?

- Partiyên ku di Cephê de cih distînin.

Berzanî ji bo çî heyânî îro nehate Tirkîyê, ji bo çî ev geşt pêwîst dît?

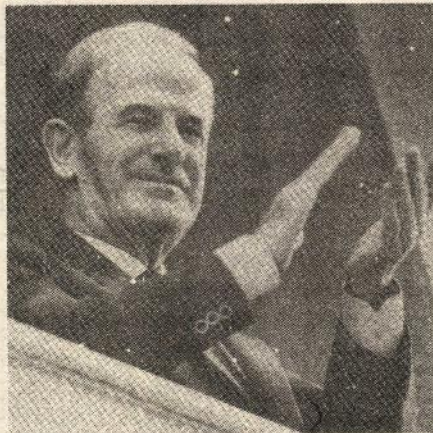
- Berya salekê Dewleta Tirk ji bo Berzanî bangnamek şandibû, lê Berzanî nehat, dema ku Dewleta Tirk navnîşa gelê Kurd da nasîn, Berzanî bi vî yekê şannaz bû û hate Tirkîyê.

Geştê Berzanî a Îngilistan, Fransa û Amerîka ji bo hilbijartinê an jî Petrolê dibe?

- Tiştekî wisa nîne û nehate axaftin, tu peyman li ser petrolê nehate kirin, Ewropayîyan xwestin ku dîtin û ramana Berzanî binasîn û ji siyaseta wî serwest bibin, li ser hilbijartinê dîtin û ramanên xwe ji bo demokrasî û mafên Kurd şirove kirin.

Hevpeyvîn: Ş. Arjen

Her aliyê welatê me Bekaa ye

Hafız Esad

Gelo Suriye wê bikaribe li gor xwestekên Tirkîyeyê bilive? Bi pirseke din dewleta Tirk, dikare PKK ê biperçiqîne? Dema mirov rewşa herêmê û ya dinyayê, hêza Kurdan û ya PKK ê, siyaseta Suriyeyê baş nizanibe, mirov dikare bibêje ku Suriye li ba Tirkîyeyê cih girt

Hêvî Can

Çapemeniya Tirk û rêvebirên dewletê, çend meh in ku li ser çûna İsmet Sezgin a Suriyeyê radiwestin. Dewlet girîngiyê ke mezin dida vê çûne. Rêvebirên dewletê û çapemeniya Tirk, bi eşkere Suriyeyê tehdît dikirin. Suriye diviyabû xwestekên Tirkîyeyê bi cih bi-anîya "Eger Suriye xwestekên Tirkîyê bi cih bîne wê demê dawîya PKK ê jî tê" digotin rêvebirên dewletê. Belê serlêdana İsmet Sezgin, girîngiya têkoşîna rizgariya neteweya Kurd û gehîneka ku gihiştîyê derdixê holê.

Dewleta Tirk, ji aliyê gef dide (tehdît) dewletên hemsînoren xwe û ji aliyê ve jî, ji bo fetisandina têkoşîna rizgariya neteweya Kurd, ji dinyayê alîkarî dixwaze. Niha siyaseta dewletê ya li hemberî gelê Kurd ev e: "Têkiliyên wî ji her aliyê ve qut bike, çarmêdora wî bigre û biperçiqîne." Dewleta Tirk vê siyaseta li hemberî serhildanên Kurd ên kevin dikariya pêkbanîya. Gelo îro jî di vê pirsê de dikare bi ser bikeve?

Gelo Suriye wê bikaribe li gor xwestekên Tirkîyeyê bilive? Bi pirseke din dewleta Tirk, dikare PKK ê biperçiqîne? Dema mirov rewşa herêmê û ya dinyayê, hêza

Kurdan û ya PKK ê, siyaseta Suriyeyê baş nizanibe, mirov dikare bibêje ku Suriye li ba Tirkîyeyê cih girt.

Dewlet, ji bo ku xwe ji dijminên xwe bikaribin biparêzin û di nav neteweyan de ciheke girîng bigrin, xwîrbûna wan a hundir bi tenê ne bes e. Girîngiya pêwendiyên diplomatîk

ên li derve gellek mezin e. Dewlet ji ber vê yekê çalakiyên diplomatîk dimeşînin. Tu dewlet nikare xwe ji vê têkiliyê bê par bihêle.

Cih û rûmeta dewletekî ya di nav neteweyan de, li gora hêza wê ye. Anku dewletek çiqas bi hêz be, rûmeta wê jî li derve hewqas zêde ye. Dewlet

ku hêza xwe ji gelê xwe negre û nikaribe siyaseteke serbixwe bimeşîne, dibe pêykerê dewletên din. Di herêmekê de, dema girîngiya erdnigariya welatekî zêdebe, wê gavê girîngiya vê dewletê jî mezin dibe. Rewş û mijara PKK û Suriyeyê jî divê ku li gor siyaseta dinyayê ya îroyîn bê nirxandin.

PKK her demê bawerîya xwe bi hêza xwe anîye, pêwendiyên xwe yên li derve jî li gor vê dimeşîne û têkiliyên xwe yên hevkarî û piştgirî jî, li gor vê prensîbê dimeşîne. PKK dema qada Suriye û Libnanê bikaraniye, hêza xwe baş nirxandiye û xwe bi Suriyeyê ve tu dem girêdaye. Têkiliyên ku di navbera Suriye û PKK ê de henin, li gor berjewendên her du aliya nin.

Dewleta Tirk, heta niha gel-

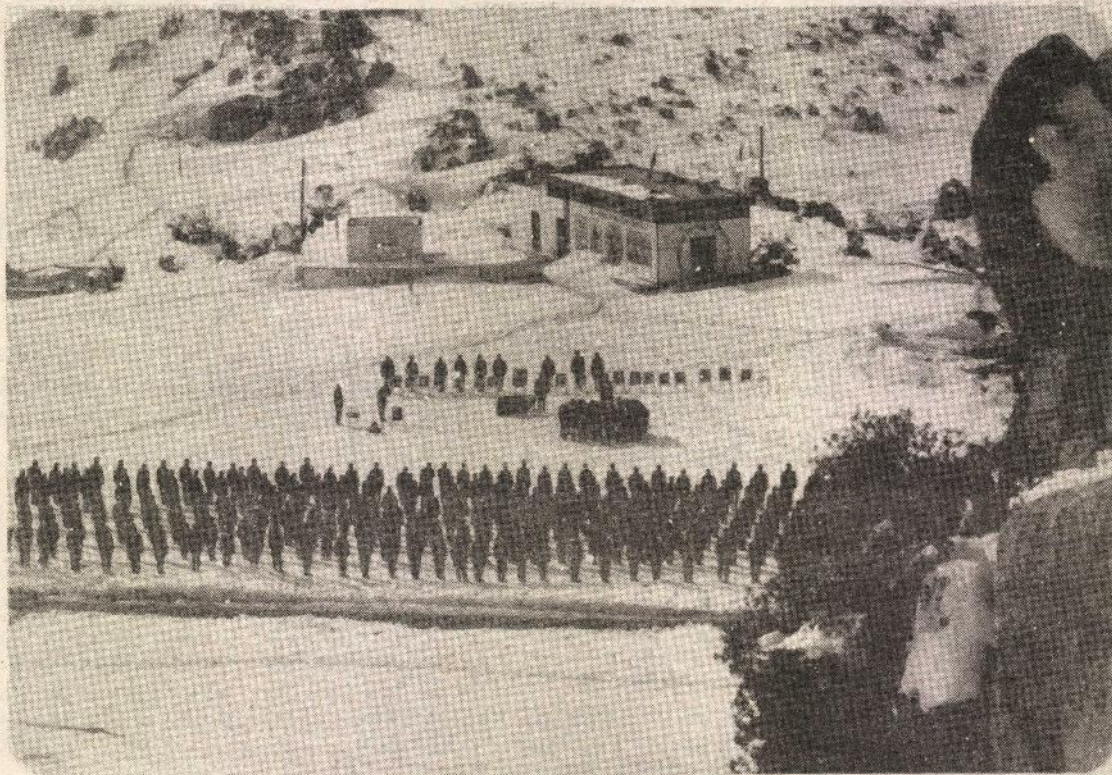
lek caran ji bo fetisandina PKK ê xwest ku bi Suriyeyê re li hev bê, ji ber vê yekê jî, di navbera Tirkîye û Suriyeyê de çend peyman hatin îmzekirin. Lê Tirkîye heta niha ji van têkiliyan tu fêde negirt. Tirkîye, gellek caran Suriyeyê tehdît kir, lê ev jî bê encam man. Dema, hêz û giraniya PKK ê ya li herêmê neyê zanîn, mirov nikare bersîva van pirsan rast bide.

PKK, rêxistineke teng nîne, hebûna wê jî, tenê bi çend livbazîyan ve mirov nikare girêbide. Bi milyonan alîgirên wê yên ji dil henin. Gelê Kurd PKK ê ji xwe re pêşeng dihesibîne û lê xwedî derdikeve. Ji ber vê yekê Suriye, naxwaze ku sîh (30) milyon gelê Kurd ji xwe re bike neyar. Suriye giraniya Partiya Karkeran li Rojhilata Navîn baş dizane, ji lewre, nikare dijimintiya wê bike. Dijimintiya PKK ê, kêrî Suriyeyê nayê. Ji ber vê yekê Suriye li gor xwestekên Tirkîyeyê nalive.

İsmet Sezgin, di vegera xwe ya Suriyeyê de, digot ku derbeyeke mezin li PKK ê xistine, rojnamevan Cengiz Çandar jî di vê baweriyê de bû. Suriye heta niha tu alîkariyê nedaye PKK ê, lê ji hinek tiştan re çavên xwe digirt. Ev helwesta (tavîr) Suriyeyê, ji PKK ê re rîya hin derfetan (gengaz, imkan) vedikir. Wisa tê xwiyan ku Suriye weke berê nikare bike, wê rîya hin gengazan bigre. Wateya vê jî, ji bo PKK ê ewqas mezin nîne. Suriye, îro naxwaze ku bi Tirkîyeyê re bikeve cengê. Ji ber vê yekê jî Suriye diviyabû ku hin tawîzan bida. Rewşa Suriyeyê ya aborî û siyasî ber bi nexweşiyê ve diçe. Hikûmeta Suriyeyê, dixwaze ku jê re çare bibîne. Amerîka û Franse li ser xwestina Tirkîyeyê, ji Suriyeyê re mesaj rêkîrin û xwestin ku bi Tirkîyeyê re li hev bê. Belê ji ber van sedeman belkî mirov dikare bibêje siyaseta Suriyeyê diguhure. Lê Suriye li hemberî PKK ê neyartî nake.

Di Rojhilata Navîn de cihekî Kurdan ê girîng heye. Suriye bixwaze jî nikare PKK ê hilde hemberî xwe. Ji lewre hewcedariya Suriyeyê bi PKK ê heye. Giraniya PKK ê ne tenê di Rojhilata Navîn de, lê her wiha di diplomatîsiya dinyayê de jî heye.

Di encamê de mirov dikare bibêje ku PKK, qada Suriyeyê û Bekaa ye weke berê ji hêla artêşî ve wê nikaribe bikarbin. Ji xwe hewcedariya PKK ê jî êdfî weke berê bi van qadan re nîne. Ji lewre ew li her aliyê Kurdistanê gellek xweş bi cih bûye. Bargehên ARGK ê jî, li Kurdistanê ne. Ji ber vê yekê em dibêjin ku her deverên welatê me Bekaa ye.

PKK li her aliyê Kurdistanê gellek xweş bi cih bûye. Bargehên ARGK ê jî, li Kurdistanê ne. Ji ber vê yekê em dibêjin ku her deverên welatê me Bekaa ye.

GOTÎN

Yaşar Kaya

Ka li ku derê ne?

Di sala 1959 an de, li universîta İstanbulê gelek hevalan digotin "Em Kurd in." Wî çaxî ev gotin mêranî û mêrxasî bû, di dawîya wî de 49 kes hatin girtin. Em sal û nîvek şûnde derketin, dîsa dageriyan zanîngêhên xwe. Xwendeyên Kurd roj bi roj zêde dibûn.

Îro ez û gelek hevalan ku dizivirin, li pişt xwe dinêrin, ji 30-35 salî zêdetir derbas bûye. Ew xortên Kurd yên ku li İstanbulê xwendin em hevdu rind nasdikin. Hinek

dageriyan çûne welatê xwe, bûne avûqat, bûne mebûs, hinek zewicîn li İstanbulê man, bûne kolîdarên jinepîran, hinek di varoşên İstanbulê de riziyan û wînda bûn. Hinek armanca wan mebûstî bû, ji bo wî ji gelê Kurd re digotin em Kurd in, wekî din tu xireta wan tunebû. Di nav vî 30 salî de gelek ji wan, ji partiyên bajarvaniyan bûne mebûs, me meşandina wan dît, ji tîrsa xwe nikaribûn bêjin em Kurd in, ji dema hilbijartinê heya hilbijartinê diçûne Kurdistanê. 30-40 sal li ser xwîna me, li ser keda milê me "seltenet" ajotin. Lê belê îro Kurdistan ne Kurdistanî berê ye, Kurd ne Kurdên berê ne. Îro ji destê me tê, em ê yek bi yek wan derxin ber çavê gelê Kurd.

Hinek heval zivirîn çûne Kurdistanê, di 12 Adarê (12 Mart) de, di 12 İlonê (12 Eylül) de kî kete qela Diyarbakirê, kî kete zindanan. Û kî li wan xwedî derket. De-

ma ku bêkesên Kurd diçûne ber derên hin ji van avûqatan, digotin: "Welle apo qisûrê nenêre, ez li dozên (dewe) siyasî nanêrim." Em wan jî nasdikin. Ev kes îro li İstanbulê radibin bi Murat Belge re dibîne xwediyê doza Kurd û Kurdistanê. Me serê xwe dananiye erdê.

Mîna diz û pîza li kuçên tarî digerîn, li tu meydanî tune ne. Gelê Kurd radibe partiyêke mîna HEP ê avadîke, ew direvin, Enstîtuya Kurdî tê damezirandin ew tune ne, Fondatîon (weqfa) çanda Kurdî çêdibe ew dîsa tune ne, ji her tiştî direvin. Mînanî teyrê sîmir hewya cendeka nin, ew ê sibê bibîne xwînmijên Kurdan.

Em 40 mirov in, em hevdu rind nasdikin. Evana ne li şayiyê û ne jî li şînê he- ne. Berbang nêzîke, cihê me, rîya me, rêça me kifş e. Ka? lê evana li ku derê ne?

Ji bo azadî û rizgariyê, du milyon Tirk û milyonek Kurd bes in!

M. Ali Tüysüz

Bi şoreşa Fransa re (1789) gelên Ewropa dest bi damezrandina dewletên xwe yê neteweyî yê nûjen (modern) kirin. Neteweyê Ewropa, bi piranî di salên navbera 1800-1900 an de bingehên dewletên xwe yê îro (rojê) danîn. Di wan salan de, bi taybetî, di destpêka 1790'an de, di bin serokatiya General Napolyon Bonapart de, îşxal, îstila û dagîrkirina Ewropa û bakûrê Afrîqê, yek ji sedemên çêbûn û wergirtina hisên neteweyî bû. Îstila û îşxal, di 1804'an de bi xwe qralîkirina Napolyon nesekîni û heta windakirina şerê Waterloo/ Belçîqa (1815) domkir. Li Ewropa, gelên ku welatên wan hatibû dagîrkirin ji bo ku xwe azad û xelas kin, mecbûrê ronesansê (ronîkirina Volter û Rousseau) bûn. Ew bîr û baweriyên ronîkirinê, ji bo azadbûna neteweyan bû bingeh. Prensîba "ji bo her neteweyî dewletek" dihat parastin. Ew prensîb bû sedema serfirakirina neteweyan li Balqan, Rûsya, Habsburg, Skandinavian û hwd.

Bi şoreşa Oktobr (1917-Sovyet) û dî re jî Çîn (1949) re li ber şoreşên sosyalîst û Şoreşên Demokratîk yê gel vebû. Paş Şerê Cihanî yê yekemîn Sovyet, Şerê Cihanî duyemîn jî dewletên Rojhilatên Ewropa ku bi navê Komarên Demokratîk

Ji bo serkeftinê, ji bo azadî û rizgariya gelê Kurd û Tirk, rabûna du milyon Tirk û milyonek Kurd têr dike. Ew çend milyon, him ji bo xistina iqtidarê û him jî ji bo sîstem guhertinê bes e. Yek şert çend roj li hember dijmin rawestin, hevkarî û berxwedan e. Ew prensîba "ji bo her neteweyî dewletek" wek di van salên dawî de xwiyakir prensîbek bi heq e û ew îro jî derbas dibe

Kurd, ji bo biratî û wekheviyê dimeşin

yê Gel dihatin nasandin, avabûn. Wek tê zanîn, di navbera salên 1960 û 1980'an de jî, ji bo gelên kolonî li Asya û Afrîqê, bû salên avakirina dewletên neteweyî û azadiya wan ji kolonyalîstan. Di wan şerên ku di dused

salên dawî de bûne, bi milyon mirov hatinê kuştin. Gelek şer di nav, an jî di navbera eynî sîstemên de bûne. Lê, şerên ku di navbera hêzên cûda di nav eynî sîstemê de yan jî di nav dewletek de bi armanca sîstem guhertinê bûne, di van sedsalên

dawî de gelek in. Hinek ji van, di navbera sîstema rûniştî, yanê iqtidar û muxalefetê de çê bûne. Wek nimûne, mirov dikare behsa bûyerên ku di van çar-pênc salên dawî de li Sovyet û dewletên din yê reel-sosyalîst de bûne û sîstem guhertine, bike. Ji bo guhertina van sîstemên ne şer di navbera çîn û refan de bû, ne jî pirr xwîn herikî. Sedemên ku şerê mezin li vêderê derneketin dikare jî, ber bi kapîtalîzmê gav avêtinê ve giredayî be. Lê sedema bingehîn ya raya giştî ye.

Ji bo vê yekê, di çarçova edalet û di nav sînorê heq û hiqûq de, ji ber kîjan sîstemê îdeolojîk dibe bira bibe - parastina sîstemê faşîst, an jî şer ji bo avakirina dewlet û sîstemê wek Hitler diparast ne tê guhertinê ku van çend salên dawî de li cihanê bûne, mimkûn nake ku şoreşên di pêşerojê de bibin, bi xwe re xwîn rijandineke hov binin. Ji ber ku raya giştî yê li cihanê ji bo mafê mirovatîyê çêbûyê, dê çavê xwe ji qetlîaman re negre û jê re musade neke. Ji bo vê jî mirov dikare bibêje ku heger gelên bindest xwe ji bo şerê azadiyê û serkeftinê amade bikin û çînen ku di sîstemê kapîtalîst de perîşanin, xwe baş organîze bikin û li dijî kedxwarî derên, dê tu qewet nikaribe pêşiyê li wan bigre.

Heger em li vir rewşa gelê Kurd û Tirk di vê çarçovê de şirove bikin, pêwîst e çend gotin di vî warî de bêtin gotin; Kar-ker û zehmetkêşên Tirk, di dîroka xwe de, bi rêxistin û sendîkayên xwe, qet nikaribûne bibin talûke û sîstem û mekanîzma dewleta Tirk yê kedxwar tu car tehdît nekirine. Di dîroka komara Tirkîyê de grevên gelemperî û protestoyên ku milyon derdixin meydan û sîkakan tunene. Dîsa pêwîst e em vegerin ser bûyerên Rojhilata Ewropa û Sovyet. Heger were bîra me, Honeckerê Almanya Rojhilat, Çawîşesko yê Romanî yê û herwiha li hemû van dewletên reel-sosyalîst, bi derketina derve û protestoyên çend-deh hezaran, serok û mirovên wan dev ji her tiştî berdan û reviyên. Mengîstû yê Habsîstanê xwe li ber çend hezar gerîllayan negirt û reviya. Ev nimûne gelek in. Iqtidarên xerab ne mumkun e li hember rabûna çend sed hezaran li ser linga bisekinin.

Ji bo vê yekê, ji bo serkeftinê, ji bo azadî û rizgariya gelê Kurd û Tirk, rabûna du milyon Tirk û milyonek Kurd têr dike. Ew çend milyon, him ji bo xistina iqtidarê û him jî ji bo sîstem guhertinê bes e. Yek şert çend roj li hember dijmin rawestin, hevkarî û berxwedan e. Ew prensîba "ji bo her neteweyî dewletek" wek di van salên dawî de xwiyakir prensîbek bi

Keça deryayan "Helsinki" û çend gotin

R. Cizre

Hejmara hemwelatîyên Finlanda 4.8 milyon e. Gelê Finlanda bi taybetî û karakterên xwe ve nefereki wê malbatê ye ku gelên Macarîstan Lîtvanya û Estaniya di nava xwe de kom dike. Finlanda heta sala 1944 an hîna ji nuh ve gihiştîye serxwebûna xwe. Ji bîr nekin, ezê hîna gelek tiştan bêjim, Finlanda berî Komara Mehabadê tenê bi du salan ji nîrê dagîrkeriyê rizgar bûye belê bi rastî herkes nikare vê rastiyê qebûl bike, ku di nava van 48 salan de gelê Finlanda gelek standartên jiyandî li Ewropa di bin xwe re hiştine, li Mehabada me jî hîna 48 mirov bi hev re nikarin di nexweşxaneyekê de razên.

Firehiya axa Finlanda 337.000 Km² ye. Û jimara golên wê jî 60 hezar e. Ekonomîya welat piştî xwe dide jêkirina daristanan û çêkirina her cure kaxetan. Di avakirina gemiyên weke dewan de jî di nava çend welatên pêşîn de cihê xwe digre. Paytexta Finlanda Keça Deryaya "Helsinki" ye. Helsinki ji sala 1812 an ve bûye paytext, bi jimara xelkê xwe niv milyon e û bi sîmaya xwe jî weke mûzeyek di hewayê vekirî de ye. Gorepan (meydan) ên bajêr seranser bi heykelên mirovên xweşnas (meşhur) xemilandîne. Avahiyan mezin û stûnên klasîk yê

bi nexşe û tacên kevnare, nişana hebûna medeniyeteke dirêj e.

Gipse qereçiyên Finlanda ne, jimara wan jî pênc hezar mirov in. Lap jî kêmaniyeke neteweyî ne ku, di sêgoşeya tixûbên Rusya, Finlanda û Norwêcê de dijîn, jimara wan jî li Finlanda tenê 2500 e. Ev herdu kêmaniyan neteweyî xwediyê hemû mafên xwe yê şexsî û neteweyî ne. Çand û zimanê xwe bi azadî pêş dixin û di hemû dibistanên Finlanda de, dikarin du saetan bi zimanê dayîka xwe bixwînin. Ne tenê ev, lê ji me re gotin, dema mirovekî Gipse bikeve zindanê mafê wî heye ku mamostayekî taybetî were bi zimanê wî, wî hîn bike.

Dema Mîrya hevlekî ji Kurdistana Başûr ji min re behsa vê pîrsê dikir, di serê min de Şîrnex, Cizîra Botan û Nîsêbîn diçûn û dihatin, di dilê xwe de jî min got: "Maşallah! Ev çiqasî dewleta 12'ê Îlonê, dewleta MGK û Doğan (efendi) ji Kurdistan re baş e".

Ji nara Swêdiyan li Finlanda %8 e. Belê, di hemû dibistanan û saziyan dewletê de, zimanê Swedî, zimanê fermî (resmî) yê duyemîn e. Ji bo jî %8 mirovên Swêdî jî rojname, kovar, radyo û kanalên TV ê jî hene. Li ser hemû xaka Finlanda jî, li her cihê ku gotinekî Fînî tê nivîsandin di bin re jî, ew gotin bi zimanê Swêdî tê nivîsandin. Li

Finlanda di bin gotina (Taksite) re dinivîsin (Taxi) û di bin gotina (Helsinki) re jî dinivîsin Helsinki forş. Li gora vê pîvanê jî, eger em kêliyêkê bi henekî bêjin "De baş e Tirkiye perçe nabe"-wê çaxê jî divê berî ku mirov bighêje paytexta Tirkîyê bi tirkî binivîse Ankara û di bin re jî bi kurdî binivîse Enqere, nexasim eger em bizanibin ku jimara Kurdan li gora jimara Tirkiye îroyîn %26 bêhtir e.

Li Finlanda eger pêwîstî hebe, her mirovek dikare here seraya parlamentoyê û derdê xwe ji niwênerên gel re bêje. Serokwezîr jî li gora kêfa xwe bi tenê digere, bi tenê diçe bûroya xwe û bi tenê diçe bazarê, turîkên naylon tije xwarin û vexwarin dike û vedigere.

De ka em vegerin welatê koalîsiyona Silêman û Erdal. Hey zarên Moxol, Tîmorleng û Cengîzîxanan, min hinekî methê Finlanda kir, belê ez dizanim çî dibêjim. Hebûna we şerma dîrokê ye. Derbas bûye, ew dema we destê xwe bi serê Kurdistan dibir û digot "Xwedê van Kurdan ji mere bihêle, çî xulamên baş û durîst in". Kurd, êdî vaye ji heqê we derdikevin û bê gumana e ku wê heyfa bav û bapîrên xwe ji we bigrin.

Ev çawa dibe, ji bo saetek TV hûn qiyametê radikin. Wellah em bi deh kanalan jî razî nabin. Na xêr kumê we ji zû ve bi bayê

ketiye û serê we yê keçel jî ev cara heftan e em dibînin. Lewlebazî û zimandirêjî we xelas nake, berdî gotinên mîna demokratî, edalet û qanûnê, qanûna ro-vî û çeçelan jî, ji qanûnên we qanûntir in. Hûn li kur in û Ewropa li kur e? Demokratiya we hîna xwe negihandiye bejna demokratiya Bastîlê jî. De herin biqêştin, hespên we birçî bûne, bi hev re ceh û kayê bixwîn heta hûn pê bimrin.

Ez ecêb dimînim eger axurên we ewqasî navendên demokratiyê ne, wê çaxê, çima H. Kozakçioğlu ne peya, newêre bi erebê jî bigere, tenê bi Helikopteran dikare bajêr kontroi bike.

Gelo wê çî bibe eger ew bêhnêkê ji xwe re li bazarê bigere. Herhal îşê wî pirr zor e, xwedê jî wî xelas nake.

Doğan (efendi) her roj zirtan dike, dibêje "emê wan qet qet bikin û ji holê rakin". De baş e zirt eger wiha ye çima kure te ji ber eskeriyê reviya çû Almanya? Eyb e, ji kerema xwe wî vegerîne û bila tevî "Mehmetçikên qehreman" here Şîmexê.

Ho koalîsiyona rizî, hûn ji Newrozê û heta niha têra xwe rezîl bûne. Di nava vî mehê de hûn 20 salan ji Ewropa dûr ketine. Ez nabêjim eman heqên me bidin, êdî emê heqên we bidin we.

Komela Jinên Welatparêz vebû vebû hate girtin

Komela Jinên Welatparêz roja 2'ê Gulanê şubeyek li Kadıköy vekir. Lê piştî 3 rojên din Navenda Komelê ji terefê hêzê dewletê ve hate girtin.

Di vebûna vê şubeyê de endamê rûmetî yê jinên welatparêz, diya Cafer Demirel jî amade bû. Diya Cafer bi endamên YKD re hinekî sohbet kir. Di sohbeta xwe de bîr û bawerîya xwe li ser têkoşina neteweyî ji endamên komelê re wiha anî ziman "Riya Cafer tê de dimeşiya vala nehêlin, heta serkeftinê ranewestin (nesekinin). Ez bi kurê xwe Cafer serbilind im. Ew lehengekî mezin bû. Ji ber ku ew di rîya doza welêt de meşiya û bi hemû bîr û bawerîya xwe, ketibû vê rîya bi rûmet. Hûn jî di rîya wî de bimeşin. Ez bi we bawer im."

Piştî vebûna şubeya YKD ya Kadıköy, hêzên dewletê girtin ser navenda YKD ê, li arşîva YKD ê gerîyan û wêneyên serhildan û gerîllayan wek mazeret nişandan û bi vî mazeretê faaliyetên wê qedexe kirin û YKD ê girtin.

YKD, ji ber vî yekê, dawxiyanîyek çapemeniyê çêkir. Di daxwîyaniya xwe de ev helwest (tewr) a dewletê ya anti-demokratîk protesto kirin û bala hemû saziyan demokratîk û raya giştî kişandin ser van kirînan anti-demokratîk ên dewletê.

Roja 5'ê Gulanê hêzên dewletê, ji xeynî YKD, DEMKAD, DKD, ÖZGÜR-DER HKD û BEMSEN jî girtin, faaliyetên wan qedexe kirin.

Welatê şarî di 1'ê Gulani

J. Espar

Gelê karker û kedkarê Kurdistanê, wa roşanê şima hemîni pîroz (imbarkên) bo! Mela şima Kurdistanê azadi di hinzar roşanê anasarênan (winasîni) veyni!

Ez nêwazena tarîxdê 1'ê Gulani reyra serey şima bidejno (bitewno). Zordarey û gonîweyey Dewleta Tirk zî ha çiman ver dir a. Şima ma ra rindêr û weşer veynenî ki hergû roj na Dewleta bêbavi se kena.

Ewro heme cadê Dîna di roşan o. Roşanê karker û rencberan o. Karker û rencberê Dîna pêrû kuçan û meydanan dir î. Dîna yewna roşano ona (winî) înternasyonal çinî yo. Aw semed ra ma zî qayîlî ewro şima rî, qalê pîrozkerdîşê 1'ê Gulana Stokholmê bikî.

Kurdê Stokholmi hezey hergû serri, emsar zî 1'ê Gulani Partiya Çep reyra pîroz kenî. Partiya Çep, Partiya Komunîstiya verên a. Yew deme re ver, na partî zî hezey gelek partiyane komunistanê binan, kelîma komunîstî namedê xwi ra veti. Partiya Çep vijînayîşê (seçimê) umûmî di sedi 4-5 ray gêna û parlemento di wahîrê 15 parlamenteran a. Nê ser-randê peyenan di çend ray mesela Kurdan parlamentoya Swedi di munaqêşe kerd.

Rayê mi virî yeno, 1'ê Gulani di vewri varay. Labelê ewro eyam weş o. Tinca zaf hadî çinî ya labelê serd nîyo. Ma hema Metroya Mariatorget ra vejênî-nevejênî, şar belavokanê (bildîrîyanê) xwi dano me dest. Embazî henekî kenî vanî

"ganî kê nê belevokan ser o yew tewre xwi di biçarnî" Kam belavoki dergê ma keno ma gênî û ver bê millet a şanî. Tiya di heme tewir millet esta. Xwi ra na mesela belavokan ra zî fêma bena. Latîn Amerika bigrê hetanî Filîpîn, Kurdistan bigrê hetanî Afrîka Başur herkes esto. Qorê îmfomasyon vila kenî, qorê peran ancenî pêser û

Embazî heme payra vinderî xwi mîyan di tereqnenî. Qalî qaley 1'ê Gulani ya. Ma mîyan di gelek embazî nîzdî des serri yo Swedi di yî. Yanî serrî- di serrî rejîmdê eskeran ra pey Welat ra vejayî. Nê embazî behsê Welatî kenî, behsê lejê Welatî kenî. Yîni ra tay qetlîamdê 1977 di Meydana Taksîm dir bî, tay zî 1979 di, Bîllîs di.

qorê zî rojnaman û kovaran vila kenî. Herkesî bandrolê xwi akerdî. Şar do seet 13.00' di tiya ra rayir bikuwo şero cadê mitîngî.

Alê (bêraqê) ERNK ê durî ra bereqênî. Ma şanî yîni het. Embazanê ERNK ê hewl tedarikê xwi dîyo. Gelek welatperwerî do ewro bi kontejdey ERNK ê reydi rayir ra şerî. Çend embazî belavokanê bi Swedlkî û Kurdkî vila kenî. Kurdistan Rapport,

destê çend embazan dir a. Na kovari hergû aşmî bi Swedkî vejêna. Ciwan û gedey qumbaran reyra peran ancenî pêser. Nînan ra teber zî des-duyes bandrolê dergî destê embazan dir î.

Embazî heme payra vinderî xwi mîyan di tereqnenî. Qalî qaley 1'ê Gulani ya. Ma mîyan di gelek embazî nîzdî des serri yo Swedi di yî. Yanî serrî- di serrî rejîmdê eskeran ra pey

Welat ra vejayî. Nê embazî behsê Welatî kenî, behsê lejê Welatî kenî. Yîni ra tay qetlîamdê 1977 di Meydana Taksîm dir bî, tay zî 1979 di, Bîllîs di.

Yew grubey muzîkî hem cენena û hem zî deyiranê Swedkî vana. Komîtay 1'ê Gulani ge ge bi anonsan derheqdê mitîng û rayirşiyayîş di înfomasyon dana. Ma seet 13.00 di rayir kuwenî hetey Kungstradgardenê ra şanî. Kortejey ma bi keyf, bi disîplîn û bi heyecan a. Herçî sloganan, perû tê reyra û pîze ra erzenî. Kortejey cenîyan û gedan zaf çim kuwena. Zafîney cenîyan kincê (cilê) xwinê millî pîra girewtî û bandîrola YJWK ê dim a rayir ra şanî. Swedijê ki rayir ra nêşanî herdi (wirdî) kinarandê rayir di vinderî temaşey ma kenî. Kortejey ERNK ê hem xemildê xwi reyra û hem zî dergeydey xwi reyra dîqet ancena. Sloganê ki nê embazî erzenî nê yî: Wa biciwîyo PKK, paştî bidê Kurdistanî, wa biciwîyo 1'ê Gulani, wa bimro faşîzmey Tirkan, wa eskerê Tirkan, Kurdistanî ra hesir bi!

Kortejey ma wexto ki Kungstragarden resay, meydan gîllî ra bî. To derzîni bieyştîni

ard nêkewtinî. Swedijî emsar, parî ra vêşer ameyî pîrozkerdîşê 1'ê Gulani. Hikumatê koalîsyona Swedi wazeno gelek heqanê karker û kedkaran wer-te ra heweno. Nika ra tay heqê karkeran tepa girewtî. Cûka hergû roj ver a hikumatî muxalefet vêşî beno. Swedi di Sosyal Demokratîncas serrî ra vêşer hukim kerdo. Sosyal demokratîncas gelek waran di gîrweyê başî kerdî. Ver a burjuwazî tay hetan ra karker û xebatkarî pawitî. No hikumatê burjuwazî nika wazeno, heqê karkeran ehenday serrî di gîrweytî, yew raydi tepa bigiro. Ay semed ra, beyntardê çep û raştandê Swedi di, beyntardê pêtan û karkeran Swedi di, do lej gurr bibo.

Hezey hergû serri do no meydan di serekê Partiya Çep Lars Werner qise biko. Qisekerdîşê serekî ra pey pîrozkerdîşê 1'ê Gulani qediyêno. Labelê verê Wernerî yewna dîyna tenan qise kerd. Tira pey Werner ame mikrofonî ser. Werner qisekerdîşê xwi di politikadey hukmatî ser o vindert û fikrê Partida xwi va. Xeberdayîşê serekê partî ra pey şar hêdî, hêdî vilabi. Ebi gore bê vatişê bê Partiya Çep vîst hinzar kes amebi mitîngdê 1'ê Gulani.

Helbet Stokholm di Sosyal Demokratîncas zî 1'ê Gulani pîroz kerd. Mitîngê Sosyal Demokratîncas hina gird bi. Hewawo ki televizyon û radyo vatîni, çewres hinzar ten mitîngê yîni di pêser biyo.

Zey hergû serri, televizyoney Swedi yerey pîrozkerdîşê 1'ê Gulani, şaristan bi şaristan nawit. Heme cayan di Swedijî emsar par ra vêşer keyandê xwi ra vecaybî teber. Kuçey û meydanê Swedi bi alandê suran reydi hina weş bibî.

Dilê me jî dixwaze 1'ê Gulanê pîroz bike

Dilbixwîn

Mîna ku volkanek di nava çavên ezmanan de biteqe, şefaqê zora xwe dabû ser tariya şevê û hêdî hêdî tîrêjen xwe avêtine der. Weke ku hunermendekî nola Liyonaldo Dafînşî ev ezman bi meraqeke bilind çêkiribe, mirov dikarîbû bi saetan ji xwe re lê temaşey bike. Belê, ezmanekî wiha çeleng bû, te digot qey taceke zêrîn daye ser seriyê xwe û dixwaze di beyana vê rojê de bibe zava. Lê... ezê çi bikim, tevî vê çelengiya xwe jî nikare bi ezmanê welatê min re ku serê çiyayên mîna Nemrûd û Agiriyê di nava hembêza xwe de vedîşere, têkeve hawîrkana şemal û bedewiyê.

Min gelek caran xwest bi ser vî ezmanê biyaniyê de bikelim û mîna hozanvanan çend malikan bavêjime ser, mixabin dilê min lê venedibû, çiqas şêrîn be jî, ne mîna ezmanê Kurdistanê delal e. Rast e, çawa ku erdê (zemînê) biyaniyê nabe yê mirov, wisa jî ezmanê welatê biyanî û xerîb nabî yê mirov.

Ev roj, roja 1'ê Gulanê ye. Rojêke pîr rûmetdar û bi nîrx e, rojêke muqeddes û pîroz e. Bi xwînê xwe bi dinyayê û mirovahiye daye îspatîkirin ku karker jî

mîrov in, ne koleyên kapîtalîzm û emperyalîzma mijokdar in. Belê, fîroj "cejna karkerên cihanê" ye.

Bi milyonan karker û xebatkar, li her çar aliyên cihanê, bi dilekî geş û bi çavên tîjî hêstîrên şahiyê cejna xwe pîroz dikin. Cejna karkeran li hemû karkeran pîroz be.

Em bi dorfirehî li ser cejna karkeran nenivîsin, a jê pêwîstîr ev e, karker di çi rewşê de ne? Zor girîng e ku bersiva vê pîrsê were dayîn, çima? Ji ber ku heya em jiyana wan nasnekin, em nikarin giranbuhabîna wan jî bizanîbin, ji lewre divê em pîrsê bibersivînin.

Dema ku şoreşa Cotmehê (Oktober) di 1917 an de bi serket, çîna karker nuh dîzanî stîrana azadiyê lêv bike û bi roj û heyva çarde rojî re bikene. Proleteriyaya ku di nava hêrsa kapîtalîzmê de hatibû perçiqandin û mîna koleyan di hate kirîn û fîrotin, cara yekemîn di rêveçûna jiyana xwe de, azadiya xwe di geşbûna şoreşa Cotmehê ya Sosyalîst de dît, ew şoreşa ku bi xwîna 20 milyon şehîd di eniya mirovahiye de bûye rûmet û bilindiyêke bê bend û tixûb.

Belê, bi vî awahî sosyalîzm di piştane di sînga kapîtalîzmê de mîna kêreke tûj hate çikandin. Karkeran bi mekutên xwe û cot-

karan jî bi dasên xwe, rûmeta xwe parastin û jî pêşerojê re bûne hêviya zefer û serfiraziyê. Cara yekemîn di jiyane de, piştî koçbera civaka destpêkê, dema ku nuh lawir û însan ji hev diqetin, wekhevî tê rûyê dinyayê û karbidestî û serdestiya kapîtalîzma mijokdar, têtê pelixandin. Ev e cewher, "Hemû karkerên cihanê bibin yek û zincîra koletiyê biqetînin."

Piştî 75 salan, em di sala 1992 an de ne. Çi hate serê çîna proleter, mirovahî di çi rewşê de jiyandibe, kapîtalîzm gihîştê çi radde û serpillê..?

Kin were gotin, kelepora ku bi xwîna 20 milyon şehîd hatibû avakirin, bi destê çend bêroqraten ku laşê xwe yê genî di bin kincên sosyalîzmê de veşartibûn, hate pê listin. Xwe sipartin kapîtalîzmê û rûyê xwe li pêşiya dîrokê reş kirin. Lê, دنیا بە "Tewan û Tole (sûc û ceza)" namîne. Xwîna milyonan însan, wê di pêşerojê de, mirovahî lê xwedî derkeve. Di nava hilweşandina "Sosyalîzma Reel" de, çîna karker jî di bin piyan de, dipêçiqe, êdî li gora dilê xwe kapîtalîzm pê dilîze, gelo wê ki biçê hewara wê? Bi vî awahî dinyaya li ser serê karkeran teng dibe.

Ne tenê çîna karker, jiyana teyavî mirovahiye di bin tehlûkê de

ye. Mirovahî bûye laşekî mirî, tenê maye çend jinên ku lorîkan bi ser miriyên de dixwînin, bi ser de bisekinin û şîne bigerînin. Mixabin, rewşa ku mirovahî tede dijî rewşeke diramatîkî ye. Tu kes lê xwedî dernakeve, her kes jê direve, tenê hol û meydan ji Emperyalîzm û "Sîstema Cihanê ya Nuh" re maye. Ew jî li gora armanc û daxwazên xwe, hefsar û kênîra daleqandinê davêje histuyê mirovahiye û li pey xwe di erdê re dixuşîne. Hey wax! Kes nabêje ez bi qurban, ev çi hal e?! Li hêlekê Amerîka û li hêla din kapîtalîzma Ewropî, her yekî ji wan Sungiya xwe tûj kiriyê û xwe ber bi me ve radikîşîne. Di nava vê gerênêkê de çîna proleter dibe mekanîzma meşandina kapîtalîzma kapîtalîzma mêtînger. Rewş ev e, ji bilî vî jî bi milyonan karker bê kar mane, li kolanên dewletên kapîtalîst bê hiş û bê diwar mane. Jiyana ku tede dijî ev e, jiyana mirî...

Rewşa me hîn xerab û kambaxtir e. 1'ê Gulanê hat, karkerên cihanê digirîn û diqîrin: "Bijî 1'ê Gulanê!"

Gelekî baş e, lê hema slogan û dirûşme tenê dikarin çi bikin!

Dilê me jî dixwaze 1'ê Gulanê pîroz bike, lê çawa? Emê çawa û li kuderê vê cejna rûmetdar pîroz

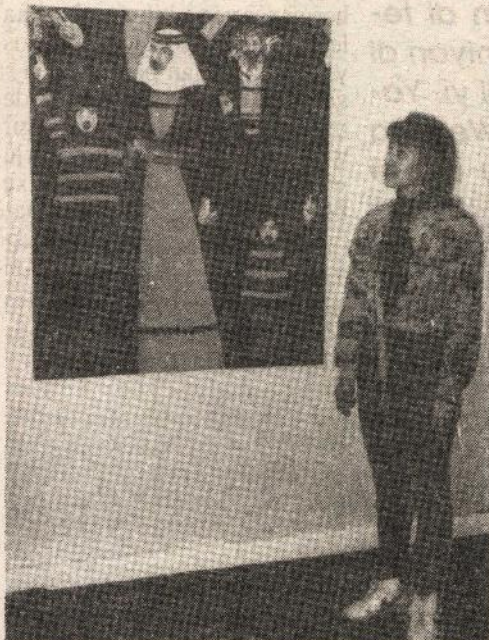
bikin? Bi milyonan karkerên me li derveyî welat in, belê ji welatê çar hezar salan revîyan e. Li metropolatên dijîmin û bajarên Ewropa xizmetkariyê ji xerîban re dikin. Bav bi hezaran km li dûrî zarokên xwe ye, zarok û jin ji serê beyanê û heya rojava çav li riya hatina karkerê belengaz in, digirîn, dinalin... û bê çare derbasî hundir mala xwe dibin, têra dilê xwe hêstiran bi şewat dibarînin...

Dijîmê dagîrker, malbata Kurd jî her peritandiyê. Birçî hîştîyê û riya derve jê re vekiriyê, bê guman armanc ew e ku gel û şoreşê ji hev biqetîne, şeweyekî şerê taybetî ye.

Wê bi çi giyanê û bi çi dilî karkerê Kurd 1'ê Gulanê pîroz bike? Cejna wî ya mezin çî ye, kîjan roj e? Ji bo ku karkerê Kurd li Erebîstanê, Istenbolê, Edeneyê, Parisê, Bonê... nebe berdestî û çopçî-mixabin pîranî însanên me kolan û siqaqên bajarên Ewropa ji gemarê paqij dikin. Jinên me jî di malên wan de berdestî ne. Ji bo ku hinekî rûmeta xwe biparêzin, mecbûr û bêgav in ku; vegerin welat û xwe li dora partiya xwe (Partiya Karkerên Kurdistan) bicivînin. Dema ku welatê xwe rizgar kirin û ala xwe di nava alan de hildan, hingê dikarin mîna mirovan 1'ê Gulanê bi serbilindî pîroz bikin. Ji bilî vî riyê, tu riyên din li pêşiya me tune ne. Wisa jî dikare bibe giyana mirovahiya li ber candanê û çîna proleteriya...

Bi ressama Kurd Kulîlka Hezaran re hevpeyvîn

'Rewşenbîr divê pêşî rastiya gelê xwe nas bike'

Kulîlka Hezaran

Ji kerema xwe re hûn dikarin ji bo xwendevanan xwe hinek bidin naskirin?

-Sala 1970 an, li bajarê Agirî hatime dinê. Min dibistana pêşîn û navîn li wir temam kir. Niha li Îstenbolê di dibistana bilind de Astronomiyê dixwînim.

We li Îstenbolê sergiyêke resiman vekir, kîngê û li ku derê we ew vekir?

-Sergî di 18'ê Nîsanê de li Navenda Çanda Mezra Botan ji aliyê YKD (Komeleya Jinên Welatperwer) ve hate organîze kirin.

Ji kîngê ve hûn bi resiman re eleqedar dibin, berê xebatên we yên wisa çêbûbûn an na?

-Dema min dest bi çêkirina resiman kir, hûna ez nedîçûm dibistanê, ango hûna çar-pênc salî bûm. Xebatên min ên wisa berê jî, li dibistanê çend caran çêbûbûn.

Resimên we yên di sergiyê de cih girtine di derheqê çi de ne, naveroka wan li ser çi ye?

-Resimên min ên ku di sergiyê de hatine raxistin, bi taybetî têkoşîna jinên Kurd, bi giştî jî têkoşîna gelê Kurd tînin ber çavan.

Sedema çi, ango bi çi armancê we ev sergî vekir?

-Armanca vekirina vê sergiyê pirralî ye.

Armanca me ya pêşîn; me xwest em têkoşîna gelê xwe û rastiya wê bi şeweyekî cihê di rûpelên dîrokê de bikolin.

Ya duyemîn; me xwest em nirx (qiyamet) û hêjahiyên gelê Kurd bi awayekî vekirî û eşkere, derxin ber çavan û xwe bi gelê xwe re bikin yek.

Ya sêyemîn; me xwest vê gihaneka dîrokî ya em tê de ne bi zanîn û kelepora xwe ya rewşenbîrî bixemlînin. Ez bawer im ev karê me di vî warî de wê bibe destpêkek. Em bi

"Li gora dîtina min, ji bo em li ser çand, huner û zanista Kurdî tesbîtên rast derxînin holê, divê em li ser hemû berhemên Kurdî yên heta niha hatine afirandin, lêkolînên kûr bikin. Pêwîst e rewşenbîrên me yên îro pêşî vî karî bikin"

vê yekê rewşenbîrên Kurd vedixwînin (dawet dikin) berpirsiyariyê. Em, rewşenbîrên Kurd vê berpirsiyariya xwe heta ku tînin cih û pêk tînin?

Bi rastî îro gellek rewşenbîrên me di ber xwe de hinek tiştan dikin. Lê belê çiqas an jî heta kîjan derecê peywir (wezîfe) a xwe tînin cih, pirsgirêkên esasî tînin ziman, ji bo çareserkirina wan çi dikin û di vî warî de çiqas bi serdikevin? Divê li ser van babet (konu) an bê

ran ve. Bi vî awayî emê dikarin bala gelê Kurd bikşînin ser van berhemên (eserên) ku bi navê gel hatine afirandin. Vêca ev berhem dê ji teref gel ve bîn berxwarin û dure jî berhemên nuh wê derkevin meydana. Xebatên warê zanistî û hunerî ku di aliyê kanîfî (nîcelik) de bipêşve diçin, dê di aliyê kalîte (nîtelik) de jî pêşveçûn û hilperîn (siçrama) an derxin holê (meydanê) û pêşveçûna bajarvaniyê (medeniyetê) bi vî awayî dê bigihîje pêvajoyê (sureç) yeke jîndar û saxlem.

Ji bo ku ev xebatên wek yên we rabigihin nava gel

ri) ji vê berpirsiyar in.

Pêwîst e tiştên wisa li her derê, ji teref rojname û kovaran ve bîn îlan kirin û mirovên pêşverû bîn vexwandin. Hetta îlan û vexwandin jî ne bes in; pêwîst e rewşenbîr û rexnegir (eleştirmen) ên me, di kovar rojname û semîneran de li ser van bizaftin (faaliyet) ên hunerî û zanistî bisekinin, gotar û lêkolînan binivîsin, wan binirxînin, rexne bikin û bidin nas kirin. Lê, mixabin (maalesef) di vî warî de pirr kêmasiyên me hene. Gelê me di gellek waran de dikare pêwîstî û pêdivî (ihtiyacî) yên xwe tesbît bike, derxîne ber çavan û çareser bike, lê belê ev war ango warê hunerî wêrekî cihê ye, ji bo vî warî rêberiyêke taybetî pêwîst e. Berpirsiyariya vê rêberî û pêşengiyê dikeve ser milên rewşenbîrên Kurd. Nemaze (özellikle) di warê resimê de gelê me hewcedarê destek û pêşengiya ronakbîr (zana) û rexnegirên Kurd e.

û diyar dibe ku xebatên hunerî û zanistî ji bo gelê me pirr bi wate (mane) ne û pêwîst in. Ev xebat ji têkoşîna esasî re tempo digrin, sêviya wê bilind dikin û wê dixemlînin.

Li gora dîtina min di aliyê zanîna hunerî de di navbera gel û rewşenbîran de ferqeke kûr û mezin heye. Ma hûn bawer dikin ku sergiyên wek yên we rê vekin û bibin navgîn (alet,araç) da ku ev ferqa mezin ji holê rabe û rewşenbîr û gel bikevin nav hev, ji hev fam bikin?

-Berî her tiştî, ez ne di dîtina we de me, ez bawer nakim ku di vî warî de di navbera gel û rewşenbîran de ferqeke welê kûr û mezin heye. Erê ferqek heye lê belê ev ferq ne asteng e ji bo ku gel û rewşenbîr ji hev fêm bikin.

Di navbera gel û rewşenbîrên hemû derên dinyayê de ferqek heye lê ev ferq hewçend ne mezin e. Mesela, ji bo civak (toplum)a Almanan jî ev pirsgirêk heye, ji bo civaka Fransîz û civakên din jî pirsgirêkek wilo heye. Lê belê ev pirsgirêk ne astengek e ji bo ku rewşenbîr û gel ji hev fêm bikin, û dakevin nav hev.

Em dibêjin gelê me gelekî ketî ye, paş ve maye, lê belê divê neyê ji bîr kirin ku rewşenbîrên me jî têra xwe ketî ne, rastiya gel û rewşa welatê xwe baş nizanin.

Ji hev dûrketina gel û rewşenbîran pirsgirêka hemû civakan e. Ev pirsgirêk ya civaka Kurd e jî û ev ji ya hemû civakên din dijwartir e li cem me. Ji ber ku rewşenbîrên civaka Kurd hêja bi zimanê xwe jî nikare bipeyive û bixebite. Rewşenbîrêkî ku bi zimanê xwe yê zikmakî nikaribe bipeyive di kîjan civakî de heye?

Kesî ev sosret li tu derên dinyayê û di tu civakê de nedîtiye.

Ji ber vê yekê divê pêşî rewşenbîrê Kurd bike nav girsên gel da ku gelê xwe nas bike, zimanê gelê xwe hîn bibe û rastiya gelê xwe bibîne. Li vir, li derveyê girsên gel, em çiqas jî ji xwe re bibin bûk û zava tu feyda wê tune. Heta mirov rastiya gelê xwe û rewşa welatê xwe nebîne, nas neke û tenegehîje (fam neke) nikare bibe rewşenbîr.

Di sergiyê de me dît ku gelê me xwe pirr nêzîkî berhemên xwe dike. Dîsa me baş fêm kir ku em gavek ber bi gel ve herin wê gel du gav ber bi me ve were. Ji ber vê yekê pêwîst e rewşenbîr bi gelê xwe re bibin yek wek kulmek.

Hevpeyvîn: Mizgîn Nêrgiz

Hezaran: "Resimên min bi taybetî têkoşîna jinên Kurd, bi giştî jî têkoşîna gelê Kurd tînin ber çavan."

axaftin û guftûgo (munaqese) çêbin.

Li gora dîtina min, ji bo em li ser çand, huner û zanista Kurdî tesbîtên rast derxînin holê, divê em li ser hemû berhemên Kurdî yên heta niha hatine afirandin, lêkolînên kûr bikin. Pêwîst e rewşenbîrên me yên îro pêşî vî karî bikin. Ev ê bibe cureyekî berxwarinê ji teref rewşenbî-

divê mirov çi bike? Di vê pêvajoyê ya dijwar de ji bo gelê Kurd xebatên hunerî wek resim, grafîk, şîr, fotograf û hwd. pêwîst in an na?

Ji bo ku ev xebat rabigihin nava gel û di nav gel de belav bibin, barê herî giran dikeve ser milê medya yê, ango (yanî) navgînên ragihandinê yên girseyî (Kitle iletişim araçla-

Ku ev berpirsiyarî bi şeweyekî ciddî were cih, ez bawer im dê gelê me pirr bi pêşve, hem berhemên Kurd ji teref gel ve dê bîn naskirin hem jî gelê xwe nas bike, bi xwe bawer û ewle bibe.

Ji xwe gelê me jî di vê pêvajoyê de çi ji destê wî tê dike, enerjiya xwe hemû bi kar tîne. Ji van gotinên me yên jor jî derdikeve meydana

Yekîfî gotineke pîrr fire ye. Bi sala ye, ku li ser vê gotinê gelek zêde tê axaftin û tê nivîsîn. Gava gotina yekîtiyê tê holê, hin çarşivên (çarçove) klîşe bûyî hene, gelek kes xwe bi van klîşan nêzî vê gotinê dikin. Pîrr kes hene, bixwe jî "ronakbîr" in, lê vê pîrsê mîna berê, bi serê kevin digrin dest; bi vî awayî dixwazin "zelalî" binin. Rewş û pêşketina nûjen nabînin ya jî naxwazin bibînin.

Pirani dibêjin, çima Kurd nabin yek. Bi baweriya wan yekîti yekbûna hêzên siyasî ye. Rast e; yekbûna hemû hêzên siyasî daxwazê baş e, lê hêz, divê bi rastî jî hêzên ji nav gel bin, ne hêzên bin, ku ji çend kesên ji gel dîr pêkhatibin. Yekîtiya "partî û hêz" ên ji gel dîr, ji bo têkoşinê û pêşveçûnê tu mane îfade nake. Divê ew hêzên meslekî, ku şaxên wan di nav gel de ye bibin yek. Ev jî li Kurdistan îro gav bi gav pêk tê.

Ew hêzên li ser tê axaftin, bixwe jiyana xwe li pêş gelê Kurd hê meşrû nekirine, nebûne hêzên gelên xwe. Yekîtiyê naxwazin, tenê li ser yekîtiyê pîrr diaxivin û dinivîsin, da ku ji bernama rewşenbîran der-

Yekîtiya gel

A. D Î K Î L Î

grûpên dîr gel in. Ewên di enî de cih digrin dibê nûner û berpirsiyarên beşek ji gel bin. Îro em dibînin, ku di bin ala ERNK ê de gelê Kurd gav bi gav dibe yek, yekîtiya gelê Kurd gelek pêş ve çûye; pêkhatina wê hê jî pêş dikeve. Grûpên, ku vê yekîti û eniyê naxwazin bibînin û binasin, bi xwe hemû hûrikburjuvayên ji gel dîr in, em hemûya bicivînin jî yekîtiya gel, ya jî eniya gel pêk nayê. Ew têoriyên kevnare, li anegora rewşa nûjen derbas nabe, li anegora şertên

Şertê Kurdistan hêzên xwe derxistiye holê: Yekîtiya Rewşenbîran, Yekîtiya Jinan, Yekîtiya Karkeran, Yekîtiya Ciwanan, Yekîtiya Mamosteyan, Yekîtiya Xwendevanan, Yekîtiya Zarokan, Yekîtiya Dîndaran, Yekîtiya Hunermendan (...) û hwd. pêk hatine. Divê hê yekîtiyên din jî pêk bên. Ew yekîfî hemû di bin ala ERNK ê de ghiştine hev

têkoşina gelê xwe pêş her tiştî dibîne, pêwîst e. Her kesî, ku ji bo gelê xwe di rîya rast de, bi metodên rast keda xwe dirjîne, hêja ye. Kes kesî dîrî gel naxe, naxwaze rê li ber kesî bigre, meydana têkoşinê fireh e, tenê hin kes û grûp xwe teng dikin, dixin tengasiya gotinên vala, ji çalakiyan direvin, û dixwazin vê revê jî bi durûşmên tûj, bi

nebêjin hûn yekîtiyê dixwazin nebêjin ERNK bila bi me re bibe yek, hûn pê re bibin yek. Rê li ber we negirtiye. Li her derê hûn dikarin xwe nêz bikin; bi durustî, bi dilpakî ji bo têkoşina çalakî, ne ji bo axaftinên vala. ERNK yekîtiya gel pêk aniyê, roj bi roj pêş ve dibê. Cihê herkesî tê de heye, hin şertên têvlîbûnê jî divê hebin. Neyê ji bîrkirin, ku ERNK di jiyane de xwe îspat kiriye, bi dost jî, dijmin jî xwe daye qebûlkirinê. Gavê pêş divê ew be, ku kes û grûpên din jî xwe bidin qebûlkirinê, rewşa xwe li hember ERNK jî paqij derxin. Baweriya wê binin ser xwe.

tankên dijmin. Hûn vî nakin, bi kêmayî li her derê propaganda vê rewşê bikin. Mafê tevgera rizgariya gelê Kurd nexwin, li ser vê rewşê pesnê xwe nedin;

nebêjin hûn yekîtiyê dixwazin nebêjin ERNK bila bi me re bibe yek, hûn pê re bibin yek. Rê li ber we negirtiye. Li her derê hûn dikarin xwe nêz bikin; bi durustî, bi dilpakî ji bo têkoşina çalakî, ne ji bo axaftinên vala. ERNK yekîtiya gel pêk aniyê, roj bi roj pêş ve dibê. Cihê herkesî tê de heye, hin şertên têvlîbûnê jî divê hebin. Neyê ji bîrkirin, ku ERNK di jiyane de xwe îspat kiriye, bi dost jî, dijmin jî xwe daye qebûlkirinê. Gavê pêş divê ew be, ku kes û grûpên din jî xwe bidin qebûlkirinê, rewşa xwe li hember ERNK jî paqij derxin. Baweriya wê binin ser xwe.

Rexneyê mezin divê li "rewşenbîr" ên , ku van gotinan digerin, bê kirin. Berî herkesî divê ew ên "rewşenbîr" in li ba gelê xwe bin, bi tevgera gelê xwe re bin, li pêş gelê xwe bin; rêberî bikin. Eger mirov ne li ba gelê xwe be, bi ser de jî mîna mizmizokan rexnegîr be, gotina mirov jî pere nake. Wê xelk guh bide mirov, dengê xwe neke, li pey mirov jî tinazê xwe bike, bêje ma "rewşenbîr" e, tişt nabe, bila biaxive. Bi vî awayî kes nikare ji pîrsgirêkên gelê xwe re bibe çare. Mafê hîç tu kesî tune, ku rexne xwe bike, lê bi xwe jî xwe bide paş. Mafê "rewşenbîran" hîç tune. Maf ew e, ku mirov bikaribe rê li ber têkoşina gelê xwe veke, ji çalakiyên gelê xwe nereve, bikeve nav gelê xwe; bi ramanî, ekonomî, siyasî dîplomasi jî pîrsgirêkên gelê xwe re, neteweyî/ navneteweyî, çare bibîne.

Ez dixwazim bi hêviya tund bang li hemû rewşenbîrên Kurdistan bikim, ku ew xwedî li têkoşina gelê xwe bi rewşeke zelal derkevin. Xwedî li gel derketin xwedî li ERNK, ARGK, PKK derketin e. Bê van hêzên gelerî yên Kurdistan, dijmin dikare hemû mafên hatine girtin di rojekê de paş ve bigire, gelkujiyêke mezin pêk bîne. Rewşenbîr nikaribin li pêş gelê xwe bimeşin, divê bikaribin li paş gelê xwe bi dilekî vekirî kaş bibin.

Divê mirov bikaribe rê li ber têkoşina gelê xwe veke, ji çalakiyên gelê xwe nereve, bikeve nav gelê xwe; bi ramanî, ekonomî, siyasî dîplomasi jî pîrsgirêkên gelê xwe re, neteweyî / navneteweyî, çare bibîne.

nekevin, li ser wan timî şirove bê kirin. Bi vî awayî bikaribin xwe biparêzin, bêjin: 'va em dixwazin bi hev re yek bin, lê yên din nêz nabin, em çi bikin' (!). Haya gelê Kurd ji wan tune. Divê rewşenbîr jî guh nedin wan ,li ser wan nedin nestûnin, ta bixwe bitemirin ya jî di nav tevgera rizgariya Kurd de cihê xwe bigirin. Divê em "rewşenbîr" baş bîponijîn: Gelo çi tîkiliyên kes û grûpên ji gelê xwe dîr bi yekîtiyê hene, em ev grûpan hemû komê ser hev bikin, ev ê bibe yekîti ya jî enî? Hin kes têoriyan li ser enî çêdikin, dibin tînin, ku ERNK mîna enî nebînin. Ji ber ku, ew li dervayê vê eniyê mane, naxwazin vê eniyê binasin. Enî çi ye? Enî ne komkirina hêz û

Kurdistan hîç nabe. Şertê Kurdistan hêzên xwe derxistiye holê: Yekîtiya Rewşenbîran, Yekîtiya Jinan, Yekîtiya Karkeran, Yekîtiya Ciwanan, Yekîtiya Mamosteyan, Yekîtiya Xwendevanan, Yekîtiya Zarokan, Yekîtiya Dîndaran, Yekîtiya Hunermendan (...) û hwd. pêk hatine. Divê hê yekîtiyên din jî pêk bên. Ew yekîfî hemû di bin ala ERNK ê de ghiştine hev. Kesek bixwaze li ser enî û yekîfî gotûbêj bike, divê berê li ser vê rewşa nuh baş bifikire, divê serê xwe gelek fireh bigre, nexê hin tengasiyan. Divê mirov li ser tiştên hene bîponije, ne li ser kêfa dil û fantaziyan.

Hevalna pirani dibêjin her kesek ji bo têkoşinê pêwîst e, rast e. Her kesê ku armanc û

ramanên fantazî ser lê bigrin, ku şermên wan pêşçav nebin. Hinek ji wan bi xwe, ji rabûn û serhildanên gelê bawer in, ditirsin; dixwazin gelê Kurd mîna berê bêdeng be, daxwazên xwe di nav çarşiva qanûnan de bîne ziman. Dilê wanê "aşîxwaz" ranake, gava jin û zarokên Kurd li hember tank û topên dijmin bi keviran ber xwe didin; serhildanên mezin pêk tînin. Ew kesên rexnegîr û revmezî negihîştine zanebûn û dilbilindiya zarokên Kurd, ku ji bo welatê xwe canê xwe didin, dibin cangoriyên Kurdistan. Hevalno, grûpno, rewşenbîrmo eger dilê we vê rewşê hîlnade, hûn dibên wisa nabe, fermo herin ji dêvla jin û zarokan hûn keviran bavêjin

XAÇEPIRS

Amadekar: Rasto Zilani

Çeperast:

- 1- Sergoya Sêrtê, ku gelek gerilla yên kuştî tê de hatibûne veşartin.
- 2- Kesê ku alê hildigre./ Gede, sebî.
- 3- Daxwestin, hezkirin./ Remil./ Nepejirandi n.
- 4- Kar, xebat./ Xwedî nav./ Bi

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												

erebî agir. 5- Sewalên ku dizên./ Şertên teybê. 6- Tamar, kok./ Kal, îxtiyar. 7- Navêka pîrekan. 8- Cînavka kesane yekemîn pîrrhejmar. Fuzê, celebêkî çekan. 9- Sinif./ Sembola Tantal. 10- Sembola Osmîm./ Navê neteweyekî li rojhilata dîr.

Serejêr:
1- Orte./ Di serhildana Dêrsimê de hevaltiya Seyîd Riza fikir, lê dawiyê pêre îxanet kir û bû mebûsê Dêrsimê. 2- Şehîdê nemir, serokekî serhildana Dêrsimê, biraziyê Se-

yîd Riza, di wênê de tê dîtin./ Bi zaraveyêke kurdî baqîr, sifir. 3- Li welat navê baja rekê./ Cihê ku tîrî lê digihêjin. 4- Sembola Zîv./ Qidûz, yê ji serî derketî. 5- Dema xweşustîne tê bikaranîn./ Rêgeh, diborêgehê keşt û balafiran. 6- Çol./ Pergaleke mûzîkê. 7- Bi erebî henek. 8- Cînavka kesane yê yekemîn./ Xwe avêtin, bazdan. 9- Tirs. 10- Cihê gulaşa gayan. 11- Navê herêmekê li welatê me. 12- Sazkirina dengên enstrûmanan.

BERSÎVÊN XAÇEPIRSA HEFTIYA ÇUYÎ

Çeperast: 1- Qadî Muhammed. 2- Emare./ Ufe./ La. 3- Hîroşîma./ Tîm. 4- Rn./ Na./ Aqar. 5- Dîlan./ Şîar. 6- Med./ Evîn. 7- Antî./ Aza. 8- Na./ Serma. 9- Zû./ Se. 10- Kedî./ Şa.

Serejêr: 1- Qehreman. 2- Amîn./ Enaze. 3- Dar./ Ddt./ Ud. 4- Ironî./ Îs. 5- Meşale./ Es. 6- Avareş. 7- Humanîzm. 8- Afaq./ Naaş. 9- Me./ Aş. 10- Trî. 11- Elî. 12- Damar.

NEQUŞK

Amadekar
Aram ÇemHerkes siûda xwe bi destê xwe
diafirîne (çêdike).

Sallustius

Ji Nelson Mandela re nameyeke vekirî

Nelson Mandelayê Berêz...
Gelê Kurd we şervanekî azadiyê dizane. Ne bi tenê şervanekî azadiyê, we dildar û dilsozekî azadiyê jî dizane. Gelê Kurd ji we û ji têkoşina we re herdem hurmet nîşan da, hûn hesabandin; digel ku bindest bû û hemû mafên wî jê hatibûn standin jî, dîsa dilê wî bi we re û ji bo we lêxist; lewra gelê Kurd doza azadî, wekhevî û serxwebûna gelên dinê, di riya aşitiya cihanê de hewldana herî rast û girîng dibîne.

Nelson Mandelayê muhterem!...
Jiyana we bi şervaniya azadiyê derbas bû. Di vê têkoşina dîr û dirêj de tu car hûn newestiyân; ta-de, îşkence, zilm, zor û girtîgehan hûn ji riya we ya rast û têkoşina we ya pîroz dîr nexistin. Bîr û bawerîya we ya xwîr û biryardariya we ji gelên bindest ên dinê re bû nimûne. Têkoşina we ya mafdar, di demek dirêj de be jî piştgiyaya gelên dinê stand. Êdî ji demekê bi şûn de hûn ne bi tenê bûn, raya giştî ya dinê bi we re û li pey we bû. Di vê doza we ya mafdar de, li gelek deverên dinê Reş û Spî bûbûn heval û li hember nijadperestîya Spîyên Efrîqa Başûr hûn û Reşik diparastin. Gelê Kurd jî hûn parastin û hê jî we diparêze.

Nelson Mandelayê hêja
Mirovek ku jiyana wî bi şervaniya azadiyê derbas bibe û di ser bîst salan de di girtîgehan de mabe, mirovek ku ji bo jiyaneke azad pêşkêşîya şer kiribe û mirovek ku dil dabe jiyane; bêguman ew bi rûmeta jiyaneke azad baş dizane. Ji ber ku we bi rûmeta azadiyê baş dizanibû û di riya didestxistina azadiyê de tu car hûn newestiyabûn, gelên dinê û gelê Kurd hûn wekî sembolek azadiyê dîtin. Bêguman hê jî hûn wisa tînin dîtin.

Mandela û Demirel: Gelekî dîr, zêde nêzik

çargoşe erdê xwe li Rojhilata Navîn welatekî dîrokî û dewlemend e. Gelê Kurd di avakirina medeniyeta Mezra Botan de roleke mezin û girîng stand. Lê mixabin îro dijminên gelê Kurd, dixwazin ku navê gelê Kurd û Kurdistanê ji holê rakin. Li dijî vê hovîtiyê gelê Kurd li ber xwe dide; çawa we li ber xwe dida ew jî wisa li ber xwe dide. Gelê Kurd tê nefikirin, tê kuştin, di qirkirinan de derbas dibe lê dev ji şerê azadiyê bernade. Heya niha bi milyonan endamên gelê Kurd di vê riyê de, di vê dozê de hatin kuştin, dîsa jî têkoşina gelê Kurd ranewestîya û de heya serkeftinê jî raneweste.

Nelson Mandelayê Berêz!...
Yek ji wan dewletên ku Kurdistan parvekirine û dixwaze navê Kurd û Kurdistanê ji holê rake Tirkiye ye. Bêbextiya herî mezin da-

tinên wî yê "Tirkek bedelî dinê ye", "Xwezî bi wî ku dibêje ez Tirk im" li ser kevîr û kuçikên Kurdistanê jî hatine nivîsandin.

Di dinê de kêm kes bi qasî M. Kemal û Dewleta Tirk bi peyven azadî, wekhevî, demokrasî, mafên mirovî û rîzgariya gelan leyistine û dileyîzin. Ew bi listina van peyvan dixwazin rûreşîya xwe binixwînin. Lê rûreşîya wan eşkere ye û li holê ye. Qirkirina Gelê Kurd û Gelê Ermenî li ber çavên tevê dinê hat kirin. Ma ew hovîtiya ku îsal di Newrozê de kirin tevê dinê bi çavên xwe nedît?

Nelson Mandelayê Hêja!...
Bi qasî ku me ji rojnameyên Tirkiyê hîn kir, de "Xelata Atatürk a aşitiyê" îsal bidin we. Ev xelat di sala 1990 an de dabûn sekreterê Giştî yê Neteweyên Yekbûyî Joseph Lûns. Sala çûyî jî dan Kenan Evrenê derbêkar û faşîstê ku bi hezaran gelê Kurd û Tirk kuştibû. Evren jî bo şoreşgeran wiha digot: "Ma em wan didarde nekin xwedî bikin. Kenan Evren bi qaydê ku got kir; dîsa jî çavên wî ji xwîna gelê Kurd û Tirk tîr nebû. K. Evren mirovek nijadperest û di şopa M. Kemal de bû. Bi rastî jî Xelata Atatürk wî heq kiribû. Ev Xelat herçiqas navê wê "Xelata Aşitiyê" be jî, divê hûn Xelata Nijadperestiyê fêm bikin. Lewra Mustafa Kemal tu tiştêkî ji bo aşitiyê nekiriye; pirêzên wî yê despotî û nijadperestiyê li ber çav in.

Nelson Mandelayê Aşitîxwaz!...
Dewleta Tirk başûrê Kurdistanê dagîr kiriye û li dijî gelê Kurd şerêkî qirêjî didomîne. Her roj li Kurdistanê mirovên welatparêzên Kurd jî alî hêzên dagîrker ên Tirk ve bi hovîtiyê tenê kuştin. Lê gelê Kurd serî natewîne û riya jiyane di berxwedanê de dibîne. Berxwedan û serhildana gelê Kurd pêl bi pêl li çar aliyên Kurdistanê belav dibe. Rapêrînen gel tîrsa dilê dijmin zêdetir dikin. Bi kurteberî dijminên gelê Kurd di neçariyê de ne.

Dewleta Tirk, li hember têkoşina gelê Kurd a mafdar, çiqas diçe di platformên navneteweyî de bitenê dimîne û prestîja xwe wînda dike. Rexneyên dezgehên mafên mirovî û raya giştî ya dinê rewşa Tirkiyê dijwartir dike. Lê dîsa jî Dewleta Tirk dev ji vê siyaseta xwe ya nijadperest û dagîrker a li dijî gelê Kurd bernade. Siyaseta qirkirine roj bi roj zêdetir dike.

Nelson Mandelayê Hêja!...
Ev Xelata ku dewleta Tirk dixwaze bide we; gelek mixabin ne ji

TÎR

Musa Anter

Mesela 49'an

Çîroka me dirêj e, em di 1958 an de girtin, tu li lêrasthatinê binêr; ku girtina me di 17'ê Çilê Pêşîn de bû, yanî roja ku Mewlana Celaledîne Rûmî miribû. Me jî, ji girtin û îşkence xwe re digot Şebî Arûz, ji ber ku ji mirina Mewlana re jî dibêne Şebî Arûz. Yanî şeva zavatiyê. Ev şev di emrê însanan de şeva herî xweş e. Mifetîşê MÎT ê Ergun Gökdeniz tê Enqerê, ji xwe li Enqerê bû û wek Mîlî Guvenlik a niha teşkilatek hebû lê pîrrên wan ne paşe bûn, Celal Bayar, Adnan Menderes, Ruştî Zorlu û Serokê Kurmayê yê duymîn Cevdet Sunay bû. Ergun rapora xwe ji wan re dixwîne, dibê ku em hezar pêşkêşên Kurdan bikujin wê doza Kurdan bi kêmasî 30 salî li paşveve. Celal Bayar dibê tamam. Serokê Kurmayê duymîn jî wek wî. Lê wezîrê derve Ruştî Zorlu dibê, heyran wele ez vê qebûlnakim, ji xwe li derve em rûreş in, bi kuştina Ermenîyan, Ruman û Kurdan. Bi zorê vê birîne qeşmuşk girtiye ez nikarim cardin bixwînim û 1000 Kurdî bê mehkeme û qanûn bikujim. Tefîk Ilerî Turancî bû yanî bi zimanê niha Turkeşî bû, dibê hevalno hûn zanin bê ez kî me, erê ez dijminê Kurda me lê ku niha em rabin 1000 Kurdî bê mehkeme bikujin tafîl dê Kurdistan li ber me rabe û îsyana bike, emê bi destên xwe Cezayîrê binin Tirkiye, ev ne xeta ye? Wê çaxê Cezayîrî li ber Fransa rabûbûn. Dimîne Menderes. Menderes dibê hevalno ji xwe ev tiştê ku di rapora MÎT ê de ye cezayê wî îdam e, da ku pêşî em ji wan 50 hebî bigrin bidin mehkemê bila mehkeme qerara îdama wan bide emê jî 50 îdam bikin û paşê 50-50 emê hezarê xwe xelas bikin. Vê qerare didin û li Enqera dadgeha "Kara Kuvvetleri" 50 heb muzakereyên tewqîfê bê nav çêdikin û didin MÎT ê ku navê kê têxyê dibe ya wî. Ji van 50 kesan yek jê ez bûm. Ev çîroka me ya 50 yan ku di çapemeniya (basina) Tirkiye de navê wê danin 49 an ji ber ku hevkalî me Emin Batur di hucre de bi îşkence hate kuştin. Wextê em derketin mehkemê em man 49, ji ber vê yekê Tirkan û çapemeniya dinya ji me re gotin 49 lar yanî 49.

Ezê vê dozê paşê binivîsim. Lê niha şaxekê jî vê mehkemê binim ber çavên we. Ji ber ku em di hepsê de bûn di 1960 an de îxtilal çêbû, êdî raporê bi dizî hemû hatin mehkemê, yek jê jî wiha bû; MÎT a Diyarbekirê di heqê min de raporek nivîsandibûn. Di raporê de wiha digotin. Erê Musa Anter niha hay ji xwe dike, tiştêkî nake, lê li otelê, li loqantê, li sûkê û qehwa heçê ku wî dibînin Kurdî tî bîra wan. Hakim xwend li min nêrî û kenîya, go Musa tu dibê çî? Min go, hakim beg ma ezê bê mî çî, hema tu dibê çî bila a te be. Ma minê li Diyarbekirê çarşef li xwe kira ku kes min nebîne, ne we û Kemalê we çarşef jî kir qedexa (yasak). Ez yeqîn dikim ku min çarşef li xwe kira wê cardin raporek bihata mehkema we îca wê bi gotina M. Anter dikeve qiyafetek bêwir û sapik, eger hûn nexeyidin qerara bidin we divê jî îro pêve ji bo îbreta alemê ezê bi çarşef bigerim. Hakim kenîya û got na lo, guh medyê, ev îşê sewtariya ye.

Belê xortên Kurdan îsal 60 sal e, ez bi van bêbavan re têkoşin dikim. Meqseda min ne ew e ku ez xwe mezin bidim xwiya kirin, lê min divê ev tiştên ku bi serê min hatine ji we re bibe dersekê.

Ev jî wiha.

bo xebat û têkoşina we ya ji bo azadiyê ye; lewra Dewleta Tirk şervanên azadiyê bi girtîgehan û bi darên sêpiyan xwe daye we û gelê we. Bihêlin bila Xelata Atatürk bîdin belengazên wekî K. Evren. Ev Xelat bi we nakeve; lewra hûn azadîxwazek rastîn in. I. Beşikçi Xelata The Fund For Free Expressin nepejirand. Hûn de çawa Xelata dewletek dagîrker, nijadperest û despot bipejirînin. Na Nelson Mandela na; gelê Kurd naxwaze wênê we li gel M. Kemal û Kenan Evren bibîne.

Werin!... Vê Xelatê nepejirînin. Rûmeta azadiyê û dostaniya gelê Kurd di ser hemû tiştî de ye. Ku rojek riya we bi welatê şêran, bi dergûşa medeniyeta dinê bi Kurdistanê bikeve diyariyên ku ew ê gelê Kurd jî pêşkêşî we bike hene. Bi silavên germ we û çermreşan himbêz dikim.

Nelson Mandelayê Aşitîxwaz
Gelê Kurd we şervanekî azadiyê

Mihemed Farqînî

Mandela û Beşikçi: Gelekî nêzik, zêde dîr

Şerê azadiyê li hember kolonyalist, dagîrker, nijadperest û kedxwaran tê dayin. Dema ku welatê mirov bindest û gelê mirov jî kole be, an mirov bi bîxîretî koleyê dipejirîne û an jî mirov bi serbilindî li hember wan hêzên ku jiyana mirov kirine jar dest bi şerê azadiyê dike. Yê ku şerê azadiyê dikin ew bi mebest û merama hev dizanin; loma berî hemû kesî ew slavên germ ji hev re dişînin û piştgiyaya hev dikin. Ji ber vê yekê ye ku gelê Kurd ji we û ji têkoşina gelê we re hurmet nîşan da û nîşan dide.

Nelson Mandelayê Berêz
Welatê Kurdan Kurdistan bi peymana Lozanê (1923) ji alî hêzên emperyalîst û dagîrker ve hat parvekirin. Kurdistan, bi 530.000 km.

mezranên Komara Tirkiyê Mustafa Kemal bi Kurdan re kir. Di şerê Cihanê yê Yekemîn de, piştî 4 belavbûna Împaratoriya osmanî, M. Kemal bi Kurdan re hevkarî kir û bi saya Kurdan Komara Tirkiyê damezrand... Lê ji demekê bi şûn de li sozên xwe xwedî demeket, Kurdên ku doza mafên gelê Kurd dikirin kuşt û da kuştin; bi hezaran Kurd ji welatê wan derxist û nefî kir Rojhilata Tirkiyê; pîrrên wan di riyana de ji birçîbûn û sermayê mirin. M. Kemal piştî ku serhildanên Kurdistanê yê 1920, 1925, 1930 û 1937 an bi xwîne pelçiqand, hebûna Kurdan jî înkâr kir. Hovîtiyê, êrişkarî û nijadperestîya M. Kemal sinor nas nekir. Di nijadperestiyê de Hitler û Mûssolînî jî wî zêdetir nebûn. Go-

Dinya otonomîstan teng baweriya wan qels e

Felat Dilgeş

Serokên Eniya Kurdistanê Başûr, di 15'ê Çileyê Paşîn de (15.12.91) civînek çêkirin û di vê civîne de biryar (qerar) hat girtin ku di bihara 92 an de li Kurdistanê hîlbijartineke giştî bê kirin. Diviyabû ku ev hîlbijartin di 3'ê meha Nîsanê de bihata çêkirin; lê berpirsiyarên cephê hîlbijartinê taloq kirin û niha qala meha Gulanê tê kirin.

Beriya hîlbijartinê serokê PDK-I M. Barzanî, li ser vexwendina dewleta Tirkîyê hat Enqerê; li wir bi berpirsiyarên dewletê re axiff û ji Enqerê derbasî Îngilîstanê bû, piştî ku bi berpirsiyarên dewleta Îngilîstanê re peyivî berê xwe da rîya Fransayê. M.Barzanî di derheqê hîlbijartinê de wiha dibêje: "Piştî ku Seddam mirovên xwe yê îdarî ji Bakûrê Kurdistanê vekîşandin li herêmê valahiyeke otorîtê çêbû, em dixwazin bi hîlbijartinê vê valahiye tije bikin. Yanî hedefa me ne serxwebûn e, em dixwazin pirs û pirsgerêkên xwe yê hundirîn çareser bikin" (Binêre: Armanç, Sibata 1992)

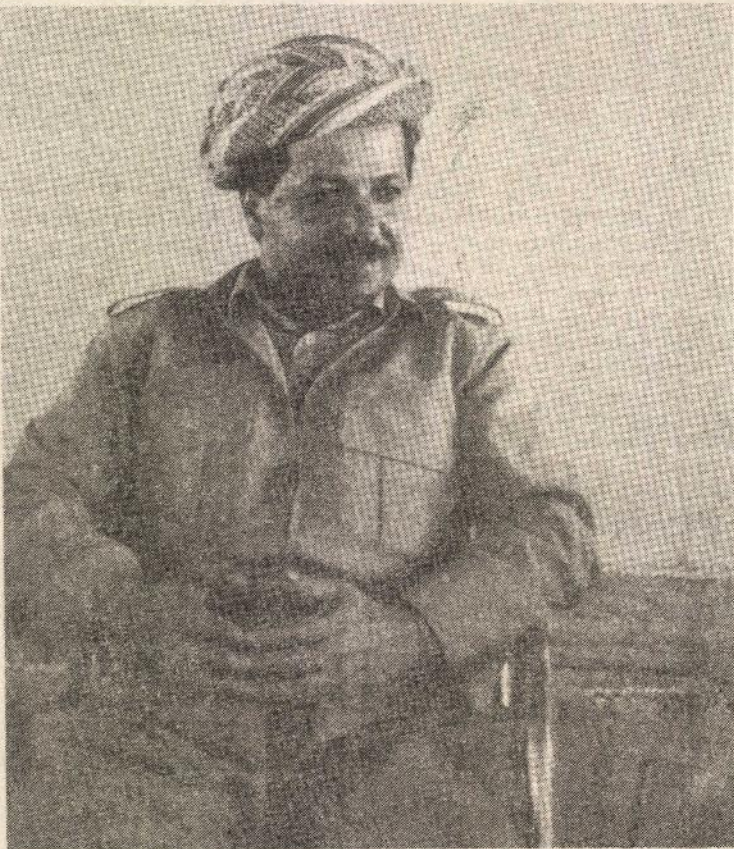
Ango M. Barzanî bi eşkerayî dibêje ku bi hîlbijartinê armanç valahiya otorîta ku bi vekîşina mirovên Seddam çêbûye tijekirine. Em ku dizanin li Başûrê Kurdistanê di ser çil salî de ye ku têkoşînek çekdarî heye. Di serî de ev têkoşîn li hember dewleta navendî ya Îraqê ye. Nemaze otorîta wê ya Kurdistanê. Mebest valahiya otorîta Seddam tijekirin nîne, armanç bi hemû awayî ji holê rakirina vê otorîtê ye. Lê mantiqa otonomîst di neçariyê de ye. Lewra ev mantik tu car nafikire ku bi hemû awayî tîkiliyên xwe ji hêzên mêtîngehkar bibirre. Herçiqas ew jî dikê de bi wan re di şer de be jî, ji alî din de bi wan re di hinek tîkiliyên din de ye.

Mantiqa daxwazên otonomiyê çi ye? Ev mantiq di serî de parvekirina Kurdistanê dipêjirîne û daxwazên Kurdistanê serbixwe û azad rast nabîne. Ji bo parêzgerên otonomiyê Kurdistan hatiye parvekirin, sînor hatine kişandin û guhertina wan ne gengaz e. Bi dîtina wan, ji xwe hêza gelê Kurd jî qîm nake ku van sînoran ji holê rake. Serokê Partiya Demokrat a Kurdistanê Ebdulrehman Qasimlo di hinek axaftinên xwe de wiha digot: "Ez û tevî çend hezar pêşmergekên xwe nikarin qala serxwebûnê bikin; li Ewropa çend Kurd tî ba hev û ji serxwebûnê diaxifin". Qasimlo bi gotinên xwe yê bi vî awayî diyar dikir ku dax-

Otonomîst, ji qedera xwe ya bi destê xwe tayinkirinê ewle nîne. Ew nikare di dermafê xwe de biryarên girîng bistîne. Hergav hinek di dermafê wî de biryar distînin û ew jî stûyê xwe li ber van biryaran xwar dike. Lewra ew bi daxwaza otonomiyê hê ji serî de ji gelek mafên xwe yê jiyandî derbas dibe.

waza serxwebûnê girêdayê hêzeke mezin e û ev hêza gelê Kurd jî bo Kurdistanê serbixwe têr nake. Di bingehe de hemû kesên ku otonomiyê diparêzin dîr nêzik wiha diramin. Lê mixabin ev raman rastiya gelê Kurd û Kurdis-

wê de parvekirine de, pîrsa demokrasîyê û mafên mirovî çareser bibe, dê pîrsa Kurdî jî hel bibe. Ji ber vê yekê ew naxwazin ku pîrsa Kurdî jî vê çarçovê derkeve. Heke tevgera Kurd jî vê çarçovê derkeve ew ê jê re bêjin "terorîst" û

Serokê PDK-I Mesud Barzanî

tanê nayne ziman. Ramanek bingeîn a parêzgerên otonomiyê jî ev e: Dijwarîya guhertina sînoran. Ew, sînorên sunî yê ku di Kurdistanê de hatine kişandin neguhêrbar dibînin. Berî her tiştî neguhêrbariya sînoran di serê wan de bi şikil bûye. Li gor mantiqa wan, dema ku guhartina sînoran bibe mijara axaftinê, dê tevê dinê li hember wan raweste û destûr nede ku daxwazek wiha pêk bê. Bi gotina Ewropayîyan ev daxwazên "maksîmalîst" (bilind) ne maqûl in û divê Kurd dev ji tiştên wiha berdînin. Ev şîret (di eslê xwe de tehdît) behaneyek mezin a otonomîstan e. Lewra ew naxwazin dewletên Ewropa û Amerîka bistînin hember xwe; ji bo ku ev dewlet di nebaşîya wan de tiştêkî nebêjin mayê ku ji destê wan tê dikin. Dewletên Ewropa û Amerîka pîrsa Kurdî pîrseke mafên mirovî û demokrasîyê dibînin. Li gora wan, heke li dewletên ku Kurdan di nav

piştgiyariya vî karî nekin. Ev tehdît otonomîstan ditirsîne û wan bêtir ji rastiya Kurdistanê dîr dixe.

Psîkolojiya otonomîstiyê

Mirovê ku otonomiyê diparêzin tu car jî xwe û ji gelê xwe ewle nînin. Dinya wan teng, baweriya wan qels e. Ew hêza gelê xwe biçûk dibînin û hergav xwe dispêrin hinek hêzên din. Bi pirranî ev hêz dewletên dinê yê ku xwedênegiravî "demokrat" in.

Otonomîst, ji qedera xwe ya bi destê xwe tayinkirinê ewle nîne. Ew nikare di dermafê xwe de biryarên girîng bistîne. Hergav hinek di dermafê wî de biryar distînin û ew jî stûyê xwe li ber van biryaran xwar dike. Lewra ew bi daxwaza otonomiyê hê ji serî de ji gelek mafên xwe yê jiyandî derbas dibe. Mafê herî bingeîn mafê çarenûsî ye. Otonomîst vî mafî neparêze û vî mafî jî xwe re zêde dibîne.

Bêsihûdiya herî mezin ji bo Kurdistanê otonomiyê xwestin e. Gelê Kurd li Rojhilata Navîn, di dora çil (40) milyonî de bi nifûsa xwe û 520 000 km. çargoşe erdê xwe, xwedî welatek mezin û dewlemend e. Cihê ku Kurdistanê azad, serbixwe û yekbûyî lê hebe ma otonomiyê ji gelê Kurd re layiq dîtin bêsihûdî nîne çi ye?

Daxwazên otonomiyê pîrsa Kurdî dikin pîrseke hundirîn a dewletên kolonyalist

Ji demeke dirêj deye ku li Kurdistanê Başûr û li Kurdistanê Rojhilata têkoşîna gelê Kurd a ji bo otonomiyê didome, gelê Kurd di vê dozê de gelek endamên xwe yê hêja wînda kir. Cama têkoşînê pêşve çû û dewletên dagirker daxwazên otonomiyê pejirandin. Di 1946 an de li Mehabadê Komara Kurdan hat damezrandin. Lê mixabin emrê wê dirêj nebû; piştî vekîşina Artêşa Sor ji alî hêzên dagirker ve hat hilweşandin û pêşengên Komarê hatin kuştin. Di 1970 an de li Başûrê Kurdistanê danezanek otonomiyê di navbera PDK-I û karbidestên Îraqê de hat destnîşankirin. Lê çi hef e ku ev danezan jî neket jiyandî. Bi destnîşankirina danezanê pêşmergek çêkên xwe danîbûn; ji wextêkî bi şûn de keysa karbidestên Îraqê ketibû cih û hêza xwe civandibûn; êdî jî "heqê" Kurdan dihatin der. Danezanê nepejirandin û êrîş birin ser gelê Kurd, tu kesî (dewletên dinê) dengê xwe demexist û li hember wan neheqiyên ku li Kurdan dibûn sewta xwe bilind nekir; lewra hemû kesî got ev karê hundirîn ê Îraqê ye. Ev e Otonomî, çewa tê dayin wisa jî tê standin. Lê Serxwebûn? Ew tê standin; nayê dayin.

Dîsa gava ku di 1988 an de li Helepçê, li hember gelê Kurd çêkên kîmyayî hatin bikaranîn, bi pirranî dewletên dinê bêdengîya xwe domandin û gotin "ev pîrsa hundirîn a Îraqê ye". Di roja 13.7.1989 an de Sekreterê Giştî yê Partiya Demokrat a Kurdistanê Îranê Ebdulrehman Qasimlo û tevî du hevalên xwe; Ebdullah Qadirî û Dr. Fazil Resûl li Viyanayê hatin kuştin. Dr. Qasimlo û hevalên xwe ji bo guftûgoyên siyasî bi berpirsiyarên Îranê re di tîkiliyan de bûn. Lê dijminên gelê Kurd ew kuştin. 62 sal berê li Simko jî wiha kiribûn. Dîsa dinê got karê hundirîn ê Îranê ye.

Heke mantiqa otonomîst pîrsa Kurdî nekira pîrsa hun-

dirîn a dewletên dagirker, ne Qasimlo li Viyanayê ji alî hêzên paşverû yê Îranê ve dihat kuştin û ne jî guftûgoyên di navbera Eniya Kurdistanê û rejîmê Seddam, bi salan dom dikirin.

Ger pîrsa Kurdistanê bi awakî berfirehî di platformên navneteweyî de cih nastîne û nayê munaqêşe kirinê, dîsa sedemek girîng a vê rewşê, pîrsa Kurdistanê pîrseke hundirîn a dewletên dagirker dîtin e. Em baş dizanin ku tîkiliyên dewletan, di warê navneteweyî û siyasî de, bi berjewendiyên wan ên neteweyî ve girêdayî ne. Heya ku tevgera Kurd, xwe bi nasname xwe ya neteweyî û serbixwe nede naskirin û pejirandin, dê di siyaseta navneteweyî de piştgiyeyek xwîrt nestîne.

Heya niha tîrsek mezin a otonomîstan neguhêrbariya sînorên dewletan bû; lê wisa xwiya ye ku ev tîrs tu car jî dilê wan demakeve. Yekîtiya Sovyet belawela bû; Yûgoslavya bû çend perçe û beriya hemûyan jî yekîtiya Almanan pêk hat. Dinya ku digot sînorên dewletan nayên guhertin, îro yek bi yek serxwebûna neteweyên biçûk dipêjirîne û pîrê wan neteweyan dibin endamê Neteweyên Yekbûyî. Di dora sîh (30) hezarî de bi nifûsa xwe San Marîno îro endamê Neteweyên Yekbûyî ye. Gotineke pêşiyar a me Kurdan heye, dibêje; "tu di erda kirasê wî de herî". Ev gotin ji bo mezinên ku bi qasî biçûkan bikêr nayên tê bikaranîn. De otonomîstno! Di dora çil milyonî de li nifûsa gelê Kurd û di dora sîh hezarî de li nifûsa San Marîno binêrin û wan rûbirû bikin!..

Serokwezîrê Îngilîstanê John Major ji Mesud Barzanî re wiha dibêje: "Di hîlbijartina Kurdistanê Îraqê de ku di 3 yê Nîsanê de dê çêbibe, milletê Kurd çi qerare bigre emê wê qerare nas bikin û emê piştgiyeyê bikin". (Binêre Armanç, Sibata 1992)

Samîmbûn an nebûna John Major tiştêkî din e; lê ku serokên Eniya Kurdistanê dîsa jî bêjin "îlla otonomî" û "em serxwebûnê naxwazin", dinya dikare çi bike.

Dema ku em rewşa dinê ya îroyîn berçav bikin em dê bi hêsanî bibînin ku ji 1920 an vir de tu car dewletên dinê bi qasî îro ji serxwebûna Kurdistanê re amade nebûne. Hîlbijartinên Parlemantoya Kurdistanê Başûr keyseke dîrokî dike destê Kurdan. Heke Kurd di vê hîlbijartinê de biryara serxwebûnê bistînin û vê biryarê biparêzin, dê dinya jî wan biparêze. Di demeke kurt de ku dewletên dinê wan neparêzin, dê raya giştî ya dinê li pey wan be.

Gustave le bon û rewşenbîrên Kurd

Amed

Xelkê li Parîsê ji rewşenbîrên Kurdan re gotin "Gustave Le Bon" in (Pirtûka Elizabeth Picard, Hemîd û ên dinê, rûpel 105, binêrin). Gustave Le Bon (1841-1931) jî bijîşk û civaknasekî Fransîz bû. Pirtûkên wî li ser şaristanî û psîkolojiya kolektîf hatine nas kirin. Ên ku ji rewşenbîrên Kurdan re gotine "Gustave Le Bon" in, xwestine bibêjin ku Sunî, Kurmanc, Êzîdî, Soran, Elewî, Zaza, Neqşibendî, û ên dinê bi wan re psîkolojiyeka kolektîf çê bûne û ji tirsê re tev bûne "Kurd". Tirkan ji me re gotin "Kirt, kirt, kirt, bûye Kurt" ji va nêrîna (teorî) jorîn gelekî pêşketîtir e, çima wan di dawiya vî sedsalên 20 an de Kurd "mirovên prîmîtif" nîşan dane ku divê mirov wan ji nuh ve bike "milet". Tu miletekî zanava wî jê bikşîni ji gazkirinê pîstir e, zanav

A rast, ên ku ditirsîn û xwe dikin Kurd ne Goran in, û ne Kurdên Şîî ne, lê ên mîna H. Hekîm in ku ji lêketina berjewendiyên xwe yê şexsî ditirsîn û amade ne nerastiyê bibêjin da ku dijminan ji xwe razî bikin. Eger em li bêka (gora) mejiyê H. Hekîm herin, divê em bipirsîn ku H. Hekîm Neqşibendî ye, an Qadirî ye. Ev deh sal in mamoste ye, lê ji kurmanciya jêrîn pê ve zaravekî dinê nizane. Belê edebiyata erebî baş dizane!

Profêsor Piyêr Lukok (Pierre Lecoq), zimannasê navdar, ji bo Kurdan semîna nek li ser Avista û Zimanê Avistî da. Piştî semîner tewaw (xelas) bû, keçikeka Fransîzî bi navê "alkariya mirovanî" çûbû Kurdistanê. Rabû ji Kurdekî, navê wî Hilkewt Hekîm, pîrsek kir. H. Hekîm jî ev bêtirî deh salan e li Amûjgeha

xwe Kurd dibîne Kurd e..."

De ka em binêrin berî hîngê H. Hekîm gotarek li ser Goranî di kovara "Debîre, hejmar 1" de bi Fransîzî çî nivîsandiye. Gotara wî li ser helbestvanê Kurd Nalî (Mela Xidirî Ehmedê Şaweyî Mikayelî) ye: "Di pêşî de, ji bo nivîsandina helbestê du zarav ji aliyê Kurdan de bi kar dihatin: Kurmancî li Bakûr, Goranî li mîrîtiya Erdelan (...) Nakokiyên (xîlafat) di navbera mîrên Baban û Erdelan de nehîşt ku Goranî bibe zaravekî edebî. Pê re devkiya Silêmaniyê berebere cih digre û dibe zaravekî edebî. Nalî (1800-1856), Salim (1800-1866) û Kurdî (1808-1848) bi devkiya Silêmaniyê honrawê (helbest) xwe nivîsandin û Soranî bû ziman."

Gelo çawa mirov dinivîsîne ku Goranî zaravekî Kurdî ye û paşê dibêje ku Goran ji tirsê re bûne "Kurd"? H. Hekîm nêrîna dinê jî ji vî rengî bergîrî kiriye (dîfa kirin). Elizabeth Picard di semînera (12.02.1992) xwe de dixwest bide xwiyan ku Sunî û Şîî jî milet in. Kurdekî komunîst li dijî wê derket. Da ku H. Hekîm xwe xizmetkar nîşan bide, rabû wî bersiv li şûna jî-nîkê bi vî awayî da: "Wisa ye. Ez nizanim li kîjan demê Suniyan ji Şîiyan re digot "em ê we wa bikin". Li Iranê, hinek Kurd xwe Şîî dibînin, ne Kurd. Eger Sunî û Şîî ne miletin, lê çî ne?!"

A rast, ên ku ditirsîn û xwe dikin Kurd ne Goran in, û ne Kurdên Şîî ne, lê ên mîna H. Hekîm in ku ji lêketina berjewendiyên xwe yê şexsî ditirsîn û amade ne nerastiyê bibêjin da ku dijminan ji xwe razî bikin. Eger em li bêka (gora) mejiyê H. Hekîm herin, divê em bipirsîn ku H. Hekîm Neqşibendî ye, an Qadirî ye. Ev deh sal in mamoste ye, lê ji kurmanciya jêrîn pê ve zaravekî dinê nizane. Belê edebiyata Erebi baş dizane!

Armanca çandina van nêrîna ji niha de ji perçekirin û kolîkirina Rojhilata Navîn pê ve tişteki dinê nîne. Kolî-

Mîrekî Kurd

tişteki pîrî pîroz e. Gava Kurdan dikujin û gaz dikin "Kurd" in, gava Kurd mafên xwe dixwazin "Nakurd" in. "Axay rê vanê" to rê imbarik bo", feqîrî rê vanê "to rê kotî ra?"

A rast, gotina ku "Rewşenbîrên Kurd Gustave Le Bon" in, wan bêtir ev gotina hanê bi veşartî ji Dîrêktorê Enstîtuya Parîsê, Kendal Nezan, re gotine. Heta ku derê ev gotina hanê derheqê wî de pîr rast e, em niha li ser nasekinin. Em ê nimûneyên teze nîşan din:

Li 26ê Sibatê 1992,

(INALCO) dersên zimanên Kurdî, zaravayê kurmanciya jêrîn, dide. Pîrsa keçikê ev bû: "Goran Kurdin, an na?". Hîngê, ew pirtûkên ku digotin Kurdekî nîne çap bû bûn. H. Hekîm berê xwe berbi Profêsor kir û ji keçikê re got: "Ez bi xwe nikarim bersiva te bidim. Hinekê Gorana xwe Kurd dibînin, ji ber ku xwe li hember pîrriyê (Farisan) hindik dibînin. Ev ji tirsê hatiye. Bila Profêsor bersiva te bide "Camêrê Profêsor rabû, got: mesele ne ev e. Niha Lor jî xwe Kurd dibînin. Ew ê ku

PÊNÛS

Amed Tigrîs

Hikmet çû ser gora kalê xwe Alpertunga

Mirovên herî xirab, yê bê şexsiyet in, ku binyata (esil û fe-silê) xwe înkâr dikin. Ango ew kesên ku dê, bav, malbat û adetên xwe înkâr dikin. Yê herî xirabtirîn jî, yê ku welat û neteweyê (miletê) xwe înkâr dikin û bi ser de jî, li dijî hebûn û azadiya wan têdikoşin. Kesên wiha yê bê şexsiyet û bê qereker in. Bi tenê berjewendî û qaryera xwe difikirin. Ango xwefiroş in. Ji bo kesekê bê qereker û bê şexsiyet tiştên bi rûmet û nîrx tune ne. Bêşexsiyetî û xwefiroşî ji wan re dibe xû û pîşe (meslek). Kesên wiha demîna bêşexsiyetiyê digrin. Cih û xebatên ku tê de rûmetî, serbilindî û şexsiyetî hebin, ew kesên bêşexsiyet û xwefiroş dîrê wê cih û xebatê ne. Ango li ku însaniyetî, humanîzmî, qencî û azadî hebe, ew kes li dijî nîrxên wiha ne.

Dema şerê neteweyî û çînî di welatekî de germ û geş dibe, ew kesên wiha yê bê şexsiyet û xwefiroş derdikevin an jî derdixin pêş û holê. Rewşa wan diyar û zelal dibe. Ji beqçiyê heta serokwezîriyê dikarin cihê xwe di dezgehên dewletê de bigrin. Dema Gandî li Hindistanê li dijî emperyalîstan berxwedida, yê ku bi dar û çekan li wî û hevalbendên wî dixistin, polîs û leşkerên Hindî yê xwefiroş bûn. Cezayîriyan dema li dijî dagîrkerên Fransî serîhildan, dîsa hinek Cezayîriyên xwefiroş dest avêtin çek û li dijî şerê xwe yê neteweyî, li gel Fransayê şer kirin. Dema reşikên Amerîka li dijî zordariya koletiyê serîhildan, dîsa reşikên kole, hevalên xwe yê reşik, bi efendiyên xwe yê spî didan girtin û kuştin... Niha jî, li Îraqê sembola bê şexsiyet û xwefiroşiyê Tarîk Azîz bi xwe ye. Ew bi xwe ne Erebi e û ne jî musulman e. Navê musulmanan jî li xwe kiriye. Ji Ereban bêtir propaganda erebî û musulmantiyê dike. Ew li der nûnertiya barbariya rejîma Saddam dike.

Ka em li Hikmet Çetin binêrin, ew Kurd e. Ji Licê ye. Ji mala Mehmo ye. Lê, ew jî wek hembajariyê xwe Süleyman Nazîf û Ziya Gökalp Tirkîtiyê dike. Ziya Gökalp teoriya Tirkîtiyê derxist û hembajariyê wî Hikmet jî îro wê di pratîkê de bi kar tîne. Hikmet Çetin çendekî berê bi Süleyman Demirel û Alpaslan Türkes re çû Asyaya Navîn, serîdana dewletên Tirk. S.Demirel li wir li parlamento û meydanan didan zirt û fortên tirkîtiyê û alayên (bayraqên) dewletên Tirk ên bira radimîsan û didan eniya xwe. Demirel digot "xwezî bi van salan." Ji Adriyatîkê heta Çînê dinyaya Tirk çêbû. Çi ferqa Ezerî, Turkmen û Tirk heye? Tirşikçî Çetin jî, bi dil û can çepik jê re lê didan.

S.Demirel, A.Türkes û H.Çetin çûn ser gora kalê xwe Alpertunga û kalê xwe ziyaret kirin. Jê re fatîhe xwendin. Duayên neviyên Tirk qebûl bûn û kalê wan Alpertunga rabû û di gora xwe de rûnişt. Bi xêr hatina neviyên xwe yê Rojava Kir. Alpertunga li neviyên xwe yek yek mêzekir. Oyyy oyyy! çî guhertinên fizîkî di neviyên wî de çêbûne. Bi taybetî di neviyê wî Hikmet de, çî hikmet hene... Di şûna çavên şûjin de çavên beloq çêbûne. Poz mezin wek xiyar. Serê gilover çî dirêj bûye. Rengê zer jî esmer bûye. Dudilîyê Alpertunga girt. Lê, birayên wî Süleyman û Alpaslan gihîştin alkariya wî. Ji kalê xwe re sondxwarin ku birayê wan ê heqîqî ye.

darî ye, kolîdariya her a pîs e. Ev planên Amerîka ne. Eger Kurdan paşve nedin û wan negihêjînine sedsalên 19' an, dê çawa bikarin herêmê kolî bikin? Hele carekê bala xwe bidinê ji roja ku Yekîtiya Sovyetî nemaye, Bush's New World Ordre" çî rast kiriye? Çûn li Ewrûpa Rojhilat rêjîm guhertin û alkarkî dane wan ku hîlbijartinên xwe demokratane çê bikin, lê ji me xelkên Rojhilata Navîn re hatine ceng dikin!

Îro, ji xwe xetera her a mezin li pêş Kurdan ku xelk rewşenbîrên wan bigrin û bêjin: Wiha bêjin, wiha bikin! Eger li Kurdîstana

Bakûr be, eger li Kurdîstana Başûr be, îro hevalbendên dagîrkerên welêt wisa difikirin. Ne ku ew berketiyên Kurmancan in ku ne Kurd in, an ên Soran in ku ne Kurd in, an ên Goran in ku ne Kurd in, an filan partiya Kurdî ne demokratîk e, wekî dinê, a wan ku Kurdan bi vî rengî careka dinê perçe bikin, careka dinê bindest bikin û ji serxwebûnê bêpar bikin. Berê Apê me, Osman Sebrî, gotiye ku "gava dijmin karekî bikin, bi destê rewşenbîran dikin". Vêca, Hûma kê şaş nêkero, şaş keno, erd ra kaş nêkero (Xwedê mirov şaş neke, şaş kir, bi erdê re kaş neke.)

Têkoşerê bênav Fehmî Bîlal

Izeddin Hemdem

Min dema nivîsa mamoste Abdurahman Durre bi navê Azadi di Welat hejmar 9 an de, li ser Fehmî Bîlalê Licê xwend, min xwe negirt, hema rahişt pênûsê û tiştên ku min di derbareyê Kurdê têkoşerê bêdeng Fehmî Bîlal de bihîstibûn nivîsî.

Di dîroka rizgariya neteweya Kurdistanê de gelek têkoşerê bi nav û deng hene. Ji vana hinek jê nivîs û pirtûkên wan çap bûne, mirov dinase û hinek jî bênav şer kirine, navên wan li cihan ne hatiye nivîsandinê, ji ber wî mirov baş nas nake. Ji van têkoşerên bênav yek jî Fehmî Bîlal e.

Di 1983-84 an de li Şamê, carna ji bo dersa zimanê Kurdî ez diçûm ba Osman Sebrî. Apê Osman Sebrî wê demê li dor 78 salî bû. Li gor wî pîriya xwe, bi eşq û heyecanê ders didane me. Tê bîramin dema tîpê (herfê) Kurdî dinivîsandin destên wî dilerizyan, lê cardin bi dil û can tîpên xwe li ser kaxiz wek nexş çêdikir û bi diqet xêz dikirin.

Li aliyê din Apê Osman Sebrî wek dîrokek jînde, ji 1929 an û vir de li Sûriyê û li Lubnanê jiyaye. Demek di Partiya Xoybûnê de kar kiriye. Gelek têkoşerê Kurd di vî rê de çûne û hatine. Rojek min hewl da, ku ez ji Apê Osman Sebrî di derbareyê Fehmî Bîlal de hinek tiştan seh bikim. Ez hema raste rast ketim pirsê:

-Apê Osman, min li welat di derbareyê Fehmî Bîlal de hinek tişt li ser têkoşîna wî bihîstibûn. Lê, li vir derveyî welat de min çend pirtûk û kovar li ser dîroka

Di dîroka rizgariya neteweya Kurdistanê de gelek têkoşerê bi nav û deng hene. Ji vana hinek jê nivîs û pirtûkên wan çap bûne, mirov dinase û hinek jî bênav şer kirine, navên wan li cihan ne hatiye nivîsandinê, ji ber wî mirov baş nas nake. Ji van têkoşerên bênav yek jî Fehmî Bîlal e

Kurdistanê xwend. Lê çî mixabin, ez qet li cihê rastê navê Fehmî Bîlal nehatim. Tu karî ji min re hinek qala wî bikî?

Min dît, ku Apê Osman di vî warî de xwestok e. Hema cih da destpêkir:

-Belê, Fehmî Bîlal katibê Şêx Seîd bû. (Di navê de gelek pesnê Şêx Seîd da; mêrê mêra ye, şêrê Kurda ye û hwd. Hinek istirê ji çavên wî hatin.) Rast e, navê Fehmî Bîlal di pirtûkan de tune ye. Pirraniya van pirtûkan ji aliyê mîr û axayan de hatine nivîsandinê. Ew jî tenê behsa xwe û yên wek xwe kirine. Eşîra Fehmî Bîlal tune ye, kurê mîr û axayan jî nîne. Ji ber vî behsa wî nakin.

Di pey re Apê Osman Sebrî di derbareyê Fehmî Bîlal de du bûyer (hadîse) qal kir; a pêşî wiha ye:

Dema Fehmî Bîlal katibê Şêx Seîd bû, li der û dora Şêx Seîd, di nav hinek şêx û mîran de, cih bi cih aciziyek li dij Fehmî Bîlal peyda dibe. (Ji ber ku Fehmî Bîlal bi dîtîne xwe materyalist bûye.) Vana rojek nerehetiya xwe ji Şêx Seîd re diyar dikin û dipirsin; ka çima Şêx Seîd Fehmî Bîlal kiriye katibê xwe? Şêx Seîd li ser vî pirsê tenê viya dibêje:

-Fehmî Bîlal Kurd e.

Ya din jî wiha ye:

Rojek, dema serhildanê eskerê Şêx hatine dora bajarê Diyarbekirê girtine. Li vir Kurd, dikin nakin nikarin têkevin nava bajêr. Eskerê Tirkan li ser bedenê (sûr) top û tîfingên makînelî danîne û ji cihên dinê jî eskerê xwe teqwiye dikin. Tam di vî demê de, Şêx Seîd û heyeta dora wî rabûne limêj dikin. Paşê jî rûnîdikin dua dikin. Ji ber ku duayên wan gelek dirêj dajo, bi taybetî Fehmî Bîlal aciz dibe, xwe nagire û dipirse:

-Şêxê min! Tirk xwe amade dikin, gula li ser serê me direşînin. Em jî gerek hinek tedbîran bigrin, planan çêkin. Lê ez dibînim ku hûn runîştine duan dikin.

Şêx Seîd xwe aciz nake û wiha bersiv dide:

-Ji bo ku em nikarin tiştêkî dinê bikin, lewma em jî dua dikin.

Van her du bûyerên ku Osman Sebrî qal kir, hinek şexsiyeta Şêx Seîd û Fehmî Bîlal tîne ber çavan. Şêxek mirovhez, welatperwer û welatparêzek materyalist, ji bo rizgariya welatê xwe çawa karibûne bi hev re ewqas nêzî hev kar bikin. Ev rewş, ji pîvanê welatparêziyê re mînakê (numûneyek) gelek giranbûha ye.

AZADÎ

Abdurahman Durre

Çawa xaliq e wisa jî mehlûqê wî ye

Di bîjîn ku Firewn dewa xwedêtiyê dikir. Xelkê wî jê re gotin: "Madem tu dibêji ez xwedê me, divê tu tiştêkî candar çêbikî, ku em dibînin û bawer bikin tu xwedê yî." Firewn dibêje: "Sibê werin ezê nîşanê we bidim." Firewn ew şev difikire ku silekî rêx deyne çihêkî, mozekî rêxê tîxe binê wî biveşêre û ji xelkê re wisa bide nîşan ku wî ew moz çêkir. Sibehê xelk li çihêkî dîcivin, Firewn gazî wan dike, dibêje werin vêderê, xelk diçin cem Firewn, temaşe dikin ku silekî rêx li wê derê ye. Firewn dibêje: "Mêze bikin, ez ê niha ji we re mehlûqekî (Zirûhekî) Çêkim. Xelk lê dîcivin, Firewn kumê xwe datîne ser wê rêxê, dibêje: "Piştî demekê hûn mêze bikin, ku ezê ferman bikim wê zirûh (candar) ek çêbibe." Demek di ser de dibihure, Firewn dike gazî dibêje: "Çêbe." û kumê xwe ji ser wê rêxê hildide, moza rêxê ji binî dertê. Firewn dibêje: "Eva min ji we re candarek çêkir, xelk dengê xwe dernaxe, mirovek ji nav wan radibe, dibêje: "Çawa ku xaliq e wisa jî mehlûqê wî ye."

Em jî dixwazin ku ji xwendevanên hêja re bibêjin: "Çawa Tirkiye ye wisa jî edaleta wî ye."

Berya heft salan li Bîngolê, qeza (navçe) Gêncê, cenawerên xwînxwar û hov, Bînbaşî Ali Şahin, Astsubay Mehmet Acar, İbrahim Yıldızgören û Suat Akova bi îşkence û hovîti mamosteyê Kurd Sîddîk Bilgin kuştin û cenazê wî nedan mirovên wî. Hezar virr, derew û galegal avêtin ortê. Rojnameyên bê şeref jî, bi devê wan cenaweran nivîsîn û rastiye veşartin. Hetanî îro (28 Nîsan 1992) ku min di rojnameya Hürriyet û Cumhuriyet de dît, ku wiha dinivîsîn: "İşkenceci binbaşî ve astsubaylar birer yıl ağır cezaya mahkum oldular, yargıtay bu cezayı onaylarsa, infaz kanunundan yararlanarak 73 gün hapis yatacaklar." Maşallah, sed maşallah ji edaletê re.

Eger ku yekî, yek ji wan îşkenceciyên hov û cenawer bikuştana, gelo wê cezayê wî jî salek bûna an sed sal bûna, an wê îdam bûna. Gelo wê rojnameyên faşîst çilo manşet biavêtana. bi îhtîmaleke mezin wê wiha binivîsandina: "Canavarlar bir binbaşî-yı şehit ettiler/ Caniler azdılar, şehitlerin kanı yerde kalmayacak...Ühwd." Wê bi rastî jî bi sedan mirovên mesûm, jin û zar perîşan bikirana.

Em dîsa jî bîjîn "Çawa ku xaliq e, wisa jî mehlûqê wî ye." çawa ku Tirkiye ye wisa jî edaleta wî ye.

Dema ku min ev nivîsar dinivîsî, televizyonê ji Ozbekistanê ev gotina Demirel digot: "Herkes, her millet kendi kaderini tayin etmek hakkına sahiptir, hiç kimse buna karşı çıkamaz." Min ku ev gotinê wiha qelew dibêje, ew bi xwe jî bawer dike ku durûtiyan nake û dualî naleyze, an na? Gelo gelê Kurd jî ku mafên xwe yên insanî û demokrasî bixwaze, an 'xwedê dîrke' ku heqê tayîna qedera xwe bixwaze, wê zatê mubarek ji wan re jî wilo bi însaf be û demokrat be? Çi bêjim belkî jî dinya hatiye guhestin, lê min ne bawer e ku mejiyê İspartalizade Demirel, Turanîzade Türkes, Kurdîzade Ecevit, Paşazade Erdal, Erebzade Necmedin xoce bîn guhestin, lewre di Tirkiyeyê de hê doxtorên ku mejiyan bughêzin ranebûne. Belê baweriya min ew e, ku wê ew dem jî were. Lê çî wext? Di Quranê de Ayeteke bi vî maneyê heye: "Li hêviyê bîmînin, em jî bi we re li hêviyê ne."

Hêviya me ew e ku ev rojên ronayî bi zûtî werin. Em bi rûyekî rûsipîti, ji mejiyên hov û cenaweran xilas bin, bigihên mejiyên insanî û demokratîk. Mejiyên kohne û genî ji nav me rabin, em jî weke gelên demokrat yên cihanê bi mafên insanî şa bin, ji hev re weke bira bin ne weke cenawer û gura bin.

Dîsa jî hêvî dikim ku di nêzîk de doxtorên mejiyêguhestinê di Tirkiyeyê de çêbin. Mejiyên nivîskarên weke Coşkun Kırca, Oktay Ekşi û Uğur Mumcu bîn guhestin, hê ku bi tevayî weke mejiyê llicakê cilq nebûne û îmkana emeliyata wan dibe.

Kî dizane, belkî ew roj jî were, ku tip (doxtorî) wilo pêşde here, bikaribe mejiyê 'hemsîyan' jî bughêze. Lê belê min ne bawer e ku tu kes dikaribe mejiyên bêmêjiyan bughêze. Lewra tune ku heta bê guhestin. Wek nivîskarê rojnameya Türkiye'yê, ku navê wî Mirkelamoğlu yan Sirkelamoxlî ye, çî zîqûm e ku zirte zirta wî ye hê jî dibêje Kurd tune ne.

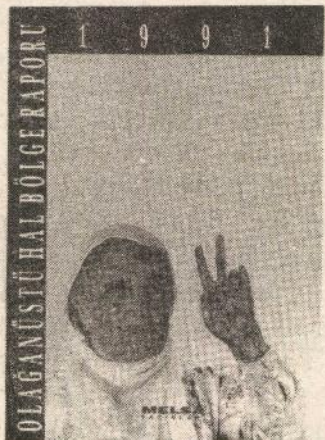
Kemal Baran

Wêneyên (fotografên) Kurdistan (1991)

Sal, 1980 12'ê İlonê. Rojêke tarî û destpêka zilmeke xedar û hov. Piştî derbeya cuntayê zilma çendsed salan ku li ser gelê Kurd hatiye meşandin, bi şeweyeke din, bi şeweyeke faşîstî, qirkirin ji nuh ve destpêkir. Edî mirov li serê kuçan, di malên xwe de, çî li gund, çî li bajaran dihatin kuştin. Tu maf tu qanûn tune bûn. Yek qanûn hebû ew jî ji nav herdu lîvên qomutan çî derketa ew bû. Qala zindanan bi serê xwe neynikê vî dîroka tariye.

İro çî guheriye? Ji alî zilmê ve tu tişt! Lê ev rewş li berxwedaneke xwîrt qelîbiye û di xaleke pîrr dijwar de ye, ketiye riyekê asê.

Piştî destpêka bexwedana 1984 an dewlet bi hemû hêzên xwe û bi hemû derfetên (îmkan) xwe giraniya xwe da ser Kurdistanê. Gel hêdî hêdî ber bi refên xwe ve dimeşiya. Ji tîrsa zindanan û mirinê xelas dibû. Dewlet weke hercar dîsa xwest Kurd bi Kurdan bide kuştin, ceşsa (korucu) derxist hember wî, lê ev jî feyde nekir, berxwedan bi serhildanan bi tac kirin û ev sîstem bi rêberiya serokatîyeye rast hate pelîşandin. İca dora Kontrgerilla bû, ku qirkirineke vekirî li ber çavên dinyayê dimeşandin. Di serhildanan de di cenazeyên

Pirtûkek bi navê 'Rapora Herêma Rêveberiya Taybetî ya Awarte 1991'

gerillayan de agir direşandin ser mirovan, bi sedan zarok, xort, jin û pîr kuştin. Lê ev meş dom dike, qirkirinê Kontr-gerilla û Hizbul-Kontrayan jî pere nake, wê neke jî.

Ev pirtûk belgeyê jî van qirkirin û bûyeran re. Ji teref Komelên mafên mirovan (İHD) liqên Kurdistanê hatiye amadekirin û di nav weşanên MELSA de hatiye weşandin.

Pirtûk bi pêşgotina weşanxanê destpêdike. Di vî pêşgotinê de, bi kurtî tîkiliyên di nav mêtîngehkar û mêtîngehan de tî

şîrovekirin û ji Kurdistanê jî çend mînakên balkêş ji xwendevanan re tê pêşkêşkirin.

Pêşgotina duyemîn ji pênûsa Mamoste İsmail Beşikçi hatiye nivîsandin. İsmail Beşikçi di destpêkê de li ser amadekirina pirtûkê radiweste û di ber de jî qala serpêhatiyên xwe dike. Mamoste li ser xebatên komeleyên mafên mirovan (İHD) û li ser rewşa wan, bi taybetî jî liqên Kurdistanê, ku di kîjan astengiyên de dilivin jî dîskine.

Pirtûk mîna wêneyekê (fotograf) mirov bi rastîyên Kurdistanê re rûberû dike. û mînakên xwe hemû bi belgeyan radixe pêş çavên dinyayê.

Pirtûk jî 7 beşan ava bûye, her beşek jî di nav xwe de bi çend ser navan hatiye parvekirin. Ev beş: 1- Mafê jiyane; 2- Hiqûq û li herême rêveberiya taybetî 3- Di 1991 an de binçavkirin û îşkence zêde bûn û domkirin. 4- Bêmîrovhiştina herême didome. 5- Operasyona gel ji hev biyanîkirinê, ceşîti (koraculuk) 6- Sîrgûnên welatê xwe 7- Hiqûqa navneteweyî bi operasyonên pişt xetê tê ihlalkirinê û gotina dawî.

Divê ev pirtûk bê xwendin û ji bo rojên pêş, ji bo ku zarok û neviyên me ji bûyer û qirkirinên van rojan haydar bin mîna mîrasekî bê veşartin.

Kemal Baran

Çîroka şêr û rovî

BERHEVKAR: RUKENBA XDU

HART HURT!..

Carekê zivistanek pirr serma derbas bû. Berf pirr bariya. Şêr, rovî, gur, hirç, ker, kêroşk û kew tev bi hev re xwe ji ber berfê xistin şikeftê de. Di vê navê de berf jî pirr lêkir. Devê şikeftê girt. Tev bi hev re asê man û çiqas roj derbas bûn ew jî birçî bûn. Rovî bi dizî şewra xwe bi şêr re kir. "Em di vir de girtî bimîn emê ji birçîna bimirin. A baş ew e ku bi wesîta listikekê em heryekê navekî li xwe deynîn, ên ku kêfa me ji navên wan re nehat em wan

bixwin. Bila ev navdanîn bibe sebeba xwarina wan." Şêr bi vê tinazê xapiya, go baş e. Destpêkirin.

Rovî go "Ez rovî me, xortekî çelebî me li civat û caxiya rûniştî me."

Kêroşk "ez kêroşk im qûn beroşk im, xweş hevrosk im."

Kew "Ez kew im av li dew im."

Ker "Navê min ker e hevsarê min zer e, elba ceh li ber e."

Hirç "Ez hirç im qûn bi pirç im."

Gur "Ez gur im diran bivir im."

Şêr "Ez şêr im mêrekî xweşmêr im."

Bû roja dî, yekcar birçîbûn. Rovî çavê xwe ji şêr re şikand û

berê xwe da kêroşkê. Go "Wisa nabe kêroşk kêroşk e încâ qûn beroşk çi ye? Welle emê wê bixwin." Rabûn tev bi hev re ew xwarin, lê neket ber diranê wan jî. Rovî roja dî încâ go "kew kew e încâ av li dew e çi ye? Welle emê wê jî bixwin, kew jî xwarin. Rojêke din jî derbas bû ji bo ji birçîna nemrin lazim e xwarin bixwin. Dor hate kerê. Rovî go "Ker ker e hevsar zer e încâ elba ceh li ber e çi ye? Welle emê wê jî bixwin." Goştê kerê sê roja têra wan kir. Hingî derê şikeftê ji berfê hatiye girtin nikarin derên derve û ji birçiya hevdû dixwin. Dor hate hirçê. Rovî go "Hirç hirç e in-

ca qûn bi pirç çi ye? Welle emê wê jî bixwin." Ew jî xwarin. Gava dor hate gur, rovî dîsa go "Gur gur e încâ diran bivir çi ye? Welle emê wê jî bixwin."

Tev xwarin xelas kirin. A paşî man rovî û şêr bi tenê!..

Şêr berê xwe da rovî go "Rovîyo ez birçî me încâ tê çi bidî min?" Rovî tirsîya. Nizane wê çawa xwe ji destê şêr xelas ke. Rabû go "Şêrê min ez vê sibhê çûm derve ji bo ez mîza xwe bikim. Malikê tu mîrat nebî! Ew çi ye? Kerîk pezê koçera ku ne serî û ne binî... Min dî derbas bûn û çûn. Ezê herim du pezan ji tere bigrim. Wê

têra te û heftîyekê bike."

Şêr jî go "Bila be". Rovî ew xapand û derket. Çawa derket derneket go lingo ez qurbano û bi alî çiyê ve reviya. Derket serê çiya dît ku bihar hatiye, herder şinahî û kulîlk'in. Du roja li wê derê ma û bîna xwe derxist. Li der û dorê xwe nihêrt, dî ku şêr hêdî hêdî bi alî dehlê ve diçe. Ji tirsîsa çokên wî recifîn. Ji xwe re go ez vê carê jî xelas bûm ka heta careke dî ma xwedê...

Ew lawikê ku nedixwest here dibistanê

Çîrok: Sagor Fran, Werger: Mehabad Kurdî, Ji zimanê Swêdî

Carek li caran rehmet li bavê guhdaran, dayîkek hebû. Dayîk jî lawikekî wê hebû ku nedixwest biçe dibistanê.

Dayîk çû cem liqê (şaxê) dar (qijûl, hejik) û got bo wî: "Liqê dar ye xoştivî, li lawik bixe! Lawik naxwaze biçe dibis-

tanê." Liqê dar jî got: "Na!"

Wê gavê dayîk çû cem agir û got: "Agirê xoşewîst, liqê dar bişewtîne! Liqê dar naxwaze li lawik bixe, lawik jî naxwaze biçe dibistanê." Agir got: "Na!"

Piştî çendekî dayîk çû cem avê û got: "Ava ber dilan, agirê vemrîne! Agir naxwaze liqê dar bişewtîne, liqê dar naxwaze li lawik bixe, lawik naxwaze biçe dibistanê." Av got: "Na!"

Vê carê dayîk çû cem ga û got: "Gayê giranbûha, avê vexwe! Av naxwaze agir vemrîne, agir naxwaze liqê dar bişewtîne, liqê dar naxwaze li lawik bixe, lawik naxwaze biçe dibistanê." Ga got: "Na!"

Dayîk naçar ma ku biçe cem qesab (ser jê ker

û got: "Qesabê xoştivî, serê ga jê ke! Ga naxwaze avê vexwe, av naxwaze agir vemrîne, agir naxwaze liqê dar bişewtîne, liqê dar naxwaze li lawik bixe, lawik naxwaze biçe dibistanê." Qesab got: "Na!"

Dayîk serê xwe hilgirt û çû cem werîs û got: "Werîsê xoşewîst, qesab bi dar ve ke bixenqîne, qesab naxwaze ga ser jê ke, ga naxwaze avê vexwe, av naxwaze agir vemrîne, agir naxwaze liqê dar bişewtîne, liqê dar naxwaze li lawik bixe, lawik naxwaze biçe dibistanê." Werîs got: "Na!"

Ev car dayîk çû cem mişk û got: "Mişkê xoştivî, werîs biqetîne! Werîs naxwaze qesab bi dar ve bike, qesab naxwaze ga ser jê ve bike, ga naxwaze

ze avê vexwe, av naxwaze agir vemrîne, agir naxwaze liqê dar bişewtîne, liqê dar naxwaze li lawik bixe, lawik naxwaze biçe dibistanê." Mişk got: "Na!"

Piştî van tevan dayîk çû cem pisîkê û got: "Pisîka delal, mişk bixwe! Mişk naxwaze werîs biqetîne, werîs naxwaze qesab bixenqîne, qesab naxwaze ga ser jê ve bike, ga naxwaze avê vexwe, av naxwaze agir vemrîne, agir naxwaze liqê dar bişewtîne, liqê dar naxwaze li lawik bixe, lawik naxwaze biçe dibistanê." Pisîk got: "Na!"

Wê gavê dayîk got: "Ezê kaseke şîr bidim te!" Pisîk li xoşiyên çû ser mişk, mişk jî çû ser werîs, werîs jî çû ser qesab, qesab jî çû ser ga, ga jî çû ser av, av jî çû ser agir, agir jî çû ser liqê dar, liqê dar jî çû ser lawik, lawik jî ji tirsîsa canê xwe çû dibistanê!"

MAMÛR

Rojekî jina mamûrekî dikir ku biwelide. Mamûr çû cem serkarê

na min ne yek, lê du zarok anîne!

HÎTLER

Pîrejinek di kuçekê Londrê de bi rê ve diçû. Gure gur bi ezmanan ketin. Jinik tirsîya û li cihekî geriya ku xwe veşêre. Yekî gotê:

Em hinekî

bikenin

daîrê destûr (izin) xwest. Serkarê daîrê du roj destûr dayê. Lê mêrik piştî çar rojan vegeriya daîrê:

Serkar : Destûra te du roj bûn! Ji bo çi tu du roj dereng hatî daîrê?

metirse! Ew ne gurêgurên Hîtler, lê yên xwedê ne!

Mamûr: Ez benî, ji-

Seid Çiyan

Li gundê Aco**Destpêk Rûpel 1**

Cendekên van qîzên şoreşger ji hêla leşkeran ve li gundê Aco tê çal kirin. Qîzên şoreşger ên ku bi birîndarî dikevin destê hêzên dewletê hîna ji wan tu agahdarî nehat stendin. Çapemeniya Tirk jî, weke hercarî dîsa li gor agahdariyên hêzên dewletê manşet avêtin 'di navbera terorîst û eskeran de hevberiya çekdarî derket, 4 terorîst hatin kuştin.' Rojnemeyên Tirk rastiyên berevajî kirin û pêşkêşî gel kirin.

Hêzên dewletê, paşî dikevin nav gundê Aco (yolbaşî), li gundiyan îşkence dikin, ji gundiyan Adil Kaya, Şafî Demir, Nizam Kaya, Alaettin Kaya û M. Resul Dalan digrin û bi xwe re dibin. Di derheqê van gundiyan de jî tu agahdarî nehat stendin.

Îsal dibin çavan de**Destpêk Rûpel 1**

Li Batmanê Agit Salman jî 26'ê Nisanê li Edenê li taxa Barbaros ji teref hêzên dewletê ve tene girtin. Di ser girtina van welatparêzan de hêja heftiyek derbas nabe, xeber ji malbatên wan re dişeynîn bêjin zaroyên we di bin çav de ji nîşka ve nexweşketine, Mehmet Yılmaz terabûye (ketiye) û xwîn rijiyaye mejiyê wî, Agit Salman jî qelbê wî sekiniye û mirine.

Li ser van herdu mirinên ku mirov şaş dihêlin û bi aqilê mirov nakevin, Nizamettin Toğuç van pirsên jêrîn dipirse.

"Yekî li qeta bodromê di bin çav de be, ji mesafeyê çiqas bilind û bi çi awayî tera dibê û xwîn dirije mejiyê wî?"

Mirovekî jîndar çawa ji nîşka ve qelbê wî dişekine û di cih de dimire? An jî yekî berî bike-

ve bin çav ku tu problemên wî yê jîndarî (sihhî) tune bin çawa ji nîşka ve nexweşiyê wisa xeder digre, yanê xwîn dirije mejiyê wî?"

Toğuç pirsên xwe wiha didomîne: "Dewlet ji jiyana wan kesên dixê bin çav, berrisîyar (mesul) e an na? Kê tesbît kiriyê ku Agit Salman bi krîza qelbê xwe miriyê?"

Ji bo mirina Mehmet Yılmaz jî dipirse: "Dema Mehmet hildane nexweşxanê, ew baş ameliyat kirin an na û ji teref kîjan desthilat (yetkîlî) an hate ameliyat kirin?"

Parlamentere serbixwe van pirsên daxwaznameya xwe diqêdîne "Piştî mirina van kesên lêpîrsîna cinayetê çêbû an na? Careke din hûn otopsi li ser bedena van mirovên mirî çênakin û netîceya otopsiyan ji malbata wan re naşeynîn?"

Dema girtiyên di bin çav de nexweş dikevin hûn xeber didin malbatên wan an na?

Ji destpêka sala 1992 û heta niha çend kes di bin çavan de mirine?"

Êrîşên hêzên rizgar...**Destpêk Rûpel 1**

Di vê hevberiyê de 3 eskerên komando hatin kuştin, 6 esker jî birîndar bûn. Gerillayên ARGK ê bê kêmahî zivirîn ser bargehên xwe.

Dîsa di 3'ê Gulanê de hêzên ARGK ê li Erzûrumê navçeya Şenkayayê, êrîş birin ser eskerên Tirk, 7 esker kuştin, ji wan çend esker jî birîndar kirin. Di vê hevberiyê de jî, ji gerillayan tu kes nehat kuştin û birîndar kirin. Piştî ku gerilla ji qada şer hilkişiyar di dî xwe de jî mayin raxistin. Dema eskerên Tirk derdikevin operasyonê pê li mayinan dikin, mayin diteqin; leşkerek dimire û çend esker jî birîndar dibin.

Li navçeya Tetwanê di 4'ê Gulanê de, di navbera gerilla û hêzên dewletê de hevberiyê dijwar derdikeve. Ev hevberiya çekdarî bi saetan dom dîke. Di vê hevberiyê de jî 2 esker hatin kuştin û 7 esker jî birîndar bûn. Ji gerilla kes ne-

hat kuştin û birîndar kirin.

Li Çewlikê navçeya Solxanê, roja 3'ê Gulanê di navbera hêzên dewletê û gerillayên ARGK ê de şereke dijwar û dirêj derket û ev şer 3 roj domand. Grubeke biçûk a gerilla li hemberî 2 hezar esker, tîmên taybetî 6 firok e û 10 panzeran şer kir.

Di vê lihevdanê de, gerillayên ARGK ê, lehengiyên (qehremanî) mezin nîşan dan. Di vê lihevdanê de, ji hêzên dewletê kêmtirîn 7 kes hatin kuştin û bi dehan jî birîndar bûn; 6 gerilla jî şehîd ketin.

Piştî ku operasyon diqede, hêzên dewletê dikevin nav gundan, li gundiyan tadayî dikin û ji gundiyan çend kesan jî bi xwe re dibin. Hêzên dewletê di dema operasyonê de ji gundiyan çend kesan jî bi xwe re dibin. Hêzên dewletê di dema operasyonê de ji gundiyan çend kesan dikujin, cendekên wan jî weke gerillayên kuştî didin nîşandan.

Çapemeniya Tirk vê rewşê li gor xwestina dewletê berevajî kir û belav kir.

ROJEVA WELÊT**Panturkîzm****Destpêk Rûpel 1**

cezma tûranîzm û panturkîzmê li gişan xistiye û tev bûne daholvanên Împeratoriyeke xeyalî.

Împeratori jî "Adriyatîkê heta bi Sedê Çînê ye û 200 milyon Tirk" berhimbêz dîke.

Demirel devê wî maye ji hev, girêz jê tê xwarê û heycana wî ne kêmi ya Bartelmî Diyaz, Vasko Degama, Kirîstof Kolomb û berî wan Marko Polo ye; dibêje: "Efendîno! min digot qey em van welatan nas dikin belê em şaş in. Xwîna me, zimanê me dîne me her tiştê me yek e. Ev der warê bav û kalên me ne".

Televîzyon û rojnemegeriya resmî bi hûr û girên xwe ji bo Demirel û Türkes didin çepikan û ji bo ku nîjadperestiyê, tûranîzmê û panturkîzmê sor bikin û terora li hundirê Tirkîyê heye veşêrin tiştên nemayî dikin û dirêsin.

Dewleta Tirk kirinê xwe li hundir bi diplomasiya li derve û carna jî bi riya peyvên mîna "realîta Kurd", "partiya Kurd" û "televîzyona Kurdî" dinuxumîne û vedişêre.

Ji meha Newrozê û vir de li her aliyê Kurdistanê û çend heftên dawî li bajarên Istenbolê, Edenê, Enqere, Bursa û İzmirê dewletê li dijî her mirovê Kurd, demokrat û muxalîf şerekî bê eman vekiriyê û ketûber wan digre, dike û binco dîke. Di vî warî de zîlm û zordarîya îro tê kirin di destpêka salên 12'ê îlonê de, di salên 1981 ê û 82 an de ince dibû.

Giregir û qerasên dewletê, paşe û generalên deshelatdariya Tirk çî dibêjin, bi xewn û xeyalên çawa dijîn û bêhna xwe derdixînin, bi kêfa xwe ne. Rastiyek heye. Dewleta Tirk heta bi reng û zora îro here ser Kurdan û bi devê tîfingê ne bi ziman û gotinê, bi wan re qise bike, nikare bêje xwezî bi îro û di siyaset û diplomasiya derve jî de ne mimkûne bighêje hedef û armancên xwe. Xwirtiya gelê Tirk, mezinbûn û berzbûna gelê Tirk girêdayê çareserkerîna pîrsa gelê Kurd e. Bi qasî ku îş û karê Tirkîyan ji Kurdan xerab û ava dibê ji tu neteweyên din xerab û baş nabe. Bi qasî gelên Tirk û Kurd jî hev re lazim in, tu gelên din ewqasî jî hev re nelazim û ne hewcedarên hev in.

Nîjadperest, tûranperest û panturkîst berê jî hebûn li Tirkîyê û serê gelê Tirk xistin bela û tifaqên mezin. Qirkirin û vebirînên mezin kirin, ji neteweyê xwe jî û ji yê cîran û derdoran jî pîrr kes dan kuştin û welatên xwe xistin nav mecerayên nebihîstî. Îro jî tiştê bikin wê ev be.

Belê demokrat, însan û mirovhezên Tirk bila vê zanibin ku yekîtiya Kurd û Tirkan realîstir û mikuntir ji yekîtiyê panturkîstî û tûranîstî. Yekîtiyê 200 milyon "Tirkên" bela wela her çendekan li derekê û çû tîkîliyê siyasî, sosyal, ekonomîkî û kulturî di nav wan de tune, ne mimkûne jî ji xewneke derewîn û xapînok pêve ku dixwaze mejiyê xelkê bişo û terora dewletê veşêre pêve ne tiştêkî din e.

Kurd û Tirk heger ne bê problem û serêş jî be ev hezar sal in ku bi hev re dijîn. Jiyanê bi hev re ev herdu gel kirine şarezayên hevdu, ji hev re kirine xwedî tolerans û li hev nêzîkkirine. Nêzîkayî, hevdu nasîn û hevdu fêmkirina di nav gelê Kurd û Tirk de heye di nav Tirkekî Enqere û yekî li Almaatayê de tune, nikare hebe.

Riya yekîtiya gelê Tirk bi gelên din re, girêdayê serketina yekîtiya gelê Kurd û gelê Tirk e.

Şeva Yekîtiya Keda Gel a li Ewrûpa

Yekîtiya Keda Gel a li Ewrûpa 23'ê Gulanê saet 16.00 an li Stokholmê di salona SolnaHallen de bi navê "ji bo jiyanê aza û biratî tev bi hev re" şeveke şahiyê çêdike.

Di benameya (programa) vê şevê de hejmarek dengbêj, komikên muzîkê, ekîbên folklorê û piyeseke cih digre. Dengbêj û komikên muzîkî ev in: Koma Şîrvan, Ganî Nar, Nûlifer Akbal, Dilovan, Zozan, Koma Berxwedan, Nasir Rezazî, Beşîr Botanî, Kîckî

Bang ji mirovahiyê**Destpêk Rûpel 1**

Dilên PKK ê yê di girtîgeha Entabê de, bangekî belav kirin. Ev bang, ji bo hemû mirovên dinyayê ye. Alîgirên PKK ê yê dîl, di vê bangê de terora dewletê ya li ser gelê Kurd dihênin zimên. Bi taybetî jî, li ser vebirînên (qirkirinên) hêzên dewletê, yê di Newrozê de, li Bismil, Stewr û Kerboranê de bûbûn radiwestin û van qirkirinan protesto dikin. Di bangê de paşverûtî û kevneperestîya Bêznanî û Telebanî tê şirovekirin, pêwendiyên van xwefiroşan ên bi dewleta Tirk re tê diyarkirin.

Di bangê de: "Dewleta Tirk, bi her awayî û bi hemû hêzên xwe ve, ji bo ku şoreşa Kurdistanê bifetisîne, diçe ser PKK ê; di vir de, hêzên otonomîxwaz, feodal, kevneperest, xwefiroş, noker û xayîn ên Kurd û hêzên emperyalist jî, dixê dewreyê. Anku bikar tîne. Dewleta

Oskarsson, Behçet (Asûrî) û Firat Başkale. Di vê şevê de Sekreterê Giştî yê HEP ê Ahmet Karataş, Parlamentere Sêrt û Amedê yê serbixwe Zübeyir Aydar û Hatip Dicle û çend beşdarên mêvan dê bi axifin.

Yekîtiya Keda Gel a li Ewrûpa ji bo vê şevê ev daxwaniya jêrîn belav kir.

"Armanca şeva me, cemhevanîna gelên Kurd û Tirk li ser bingeheke aza û wekhevî ye, pêşvebirina zanabûna di vê pîrê de ye, baş tê zanîn ku, di dîroka komara Tirkîyê de, bi zagonê şovenîstî kesaniya neteweyî û çandîya gelê Kurd bi carekê hatiye înkâr kirin û ev rastiyê eşkere ye.

Tirk, dibêje "Em li hemberî PKK ê şer dikin", lê li gor prensîbên cengê nalive, sivîlan dikeve, mirovan direvîne, îşkence dîke û dest davêje xîreta xelkê. Dewlet, van hovîtiyan dîke, çapemeniya Tirk jî, van hovîtiyan vedişêre û rastiyên berevajî dîke, gelê Tirk dixapîne.

Di bangê de tê gotin ku hêzên dewletê, bi gerillayên ARGK ê re nikarin şer bikin, îca hêrsên xwe ji Kurdên sivîl derdixin. Dewleta Tirk, nikare pêşîya pêşveçûna tîkoşîna rizgariya neteweya Kurd bigre. Gelê Kurd îro bi milyonan serhildide, li xwe û li partiya xwe xwedî derdikeve, ji bo serxwebûn û azadiya xwe diçe ser mirinê. Ev jî çavê dijmin ditirsîne. Ev tirs dewletê hovtir dîke. **Tehmûla dewletê ji Kurdên azad û xwedî rûmet re qet nîne.** Di dawîya bangê de ev gazî cih digre:

"Em bangî hemû gelên

Di van salên dawiyê de, bi taktîkên cenga taybetî, bersîva daxwazên gelê Kurd ên ji bo azadî û demokratîkî tê dayîn. Gelê me bi azîneyên (metodên) leşkerî tê çawsandin û pelixandin. Şovenîzm tê kûr kirin. Di nava gelên Kurd û Tirk de dijminahî tê çinandin. Ev pêşveçûn tev, xwirtkirina birayetiya gelên Kurd û Tirk girîngtir dikin.

Bi amanca pêkanîna birayetiya rastîn di navbera gelên Kurd û Tirk de, em bang li hemû kesên Kurd û Tirk ên pêşverû, demokrat, welatparêz û hisên birayetiye bi wan re heye, dikin, ku tevî şevên me yê yekîtiyê hevkarîyê bibin."

dinyayê dikin, li hemberî hovîtiyê û qirkirinên dewleta Tirk derkevin. **Mafê gelê Kurd jî heye ku çarenivîs (qeder) a xwe hilde destê xwe û weke neteweyên din azad û serbixwe bijî. Qetliamên ku li ser gelê Kurd tê meşandin, ne tenê rûreşîya Tirkîyeyê ye, ev rûreşî ya hemû dinyayê ye."**

Hêzên dewletê Kurdên**Destpêk Rûpel 1**

Divê pêşîya vê hovîtiyê bê birîn.

Dewlet, berê Kurdên welatparêz ên sivîl bi destên kontraran (kontrgerilla û Hizbî Kontra) û bi şeweyê veşartî dida kuştin; lê niha êdî hewce nabîne, bi vekirî û eşkere dide kuştin.

Dewlet dixwaze ku gel bitirsîne, wî ji meşa azadiyê veqetîne û piştigiriya wî ya bi PKK ê re qut bike. Ji ber vê yekê jî terora xwe ya li ser gelê Kurd zêdetir dîke.

Mele Evdila keleporekî têkoşîna rûmetê ye

● Ji wesiyetên wî ya mezintir ev bû: Efûnekirina serokatiya kevneperestên neteweyî. Liva wî ya radîkaltirîn û ragirt ev bû digot, divê pêdiviyên vê dîtinê werin bi cih anîn. Li derveyî van, baweriya xwe gelek bi xeta şoreşê dianî. Di têkoşînê de serkevtin û serfiraziyê didît û ji lewre jî gelek rihet û bi aram bû

Nedim Dara

Mele Evdilayê Timoqî, gelekî zorê dida xwe, da demekeve derveyî çarçova ferman û dîrektîfan. Di vê pîrsê de gelekî bi bal û balkêş bû. Leşkerêkî wiha bû, ku her kêliyeke wî li kêliya wî ya dinê li hev dihat. Bi vê rewşa xwe, Ew bi xwe jî gelek watedar bû. Bi vî rengî tevli têkoşînê bûbû. Ji lew re ne bes e, gava mirov bibêje ew dostekî şervan û pêşengên serxwebûn û azadiyê bû. Rojên jiyana xwe yê dawiyê pêşkêşî baweriyeke mîltan kiribû û biryara xwe rast dabû.

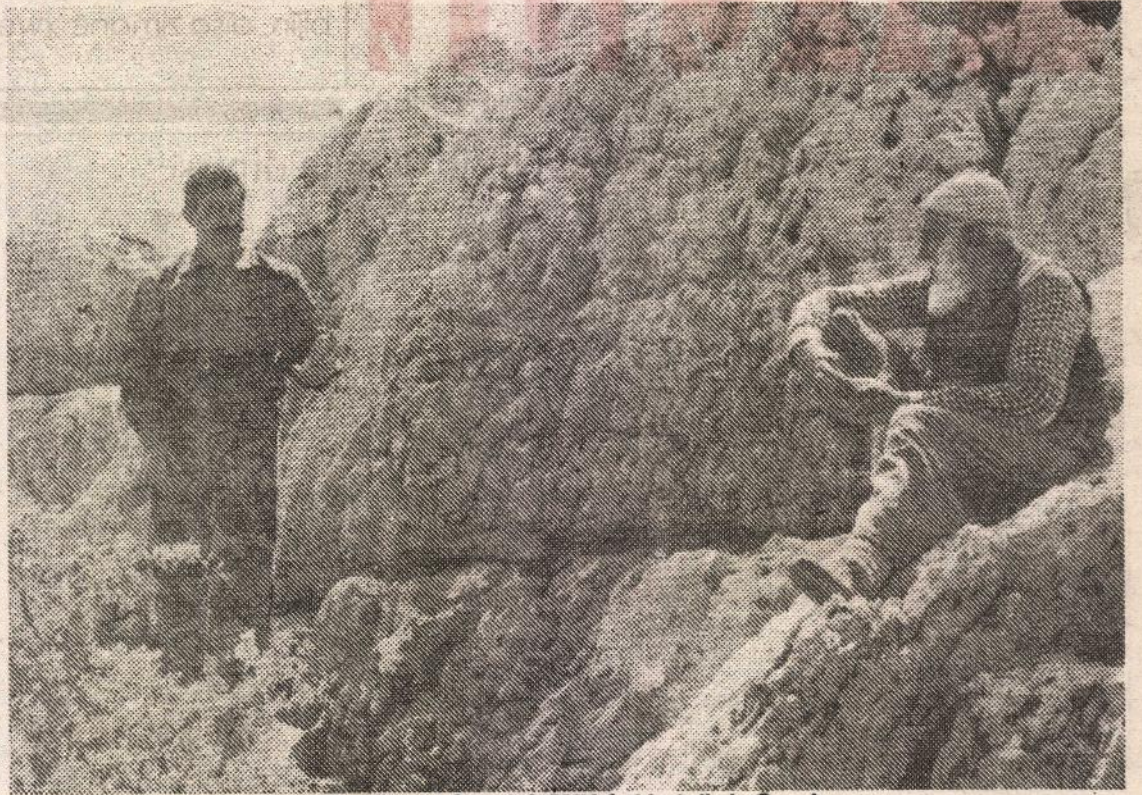
Bi vê jî nema. Xwe berda nava gelê Kurd jî. Gelek civîn ji bo gelê me çêkir. Li başûrê-rojavayê welêt, Kurdekî wî nasneke, nîne. Her kesê wî nasdike jî, wî pîroz qebûl kiriye û bi pîrozî jî baweriya xwe bi wî aniyê, xwe bi wî girêdaye. Ew bi xwe jî pîr baş zaniye, ku bibe xwediyê posîdeyên (tesîrên) mezin. Pêwîstiya li cihekî mayînê jî pîr baş dizanî. Pîr bi dilê wî bû, ku partî dikare bi serbestî xwe li başûrê-rojavayê welêt jî bilivîne. Buhabûnekê dida vî tiştî. Ji ber vê yekê digot, ku ev rewş gelekî baş e, divê mirov baş sûdan (feydeyan) bistîne. Tecrûbeyên wî yê dîrokî hebûn. Bawer dikir, ku ev rewş, ango derfeta liva bi serbestî, wê bibe bingeha pêşveçûneke mezin û wê bibe ku azadî nêzîktir bibe. Bîr û baweriyên wî wiha bûn û wiha jî man. Armanca dilê wî bû, ku heya Newroza 1992'an di jiyane de bimîne. Serok digot, "Ber bi sala 2000 an ve emê xwe bigihînin rizgariyê..." Wî digot, "Heke ber bi sala 1995'an ve, ev bibe, wê çêtir be". Lê di rastîyê de Ew dixwest daxwaza dilê xwe bîne zimên, ji ber ku bawer dikir, heya vê salê dikare di jiyane de bimîne. Çavên xwe berdabû vê salê û dixwest heya hingê welatekî serbixwe avabibe.

Di nava gelê me de kalên

wekî wî gelek in. Pîrriya wan, piştî çend salan wê koçbikin, temenekî wan ê dirêj nema ye. Lê kesek jî wan wekî wî nabêje, "Ez dixwazim bi çavên xwe rizgariyê bibînim". Ew bi vê hêviyê jiyana xwe didomand. Helbet kalên me yê bi -vê hêviyê gelek in. Dema hilgavtina 15'ê Tebaxê destpêkir, kalên me yê li Botanê gotin, "Xwezî bi me ku me van rojan jî dît". Digotin, "Heke ji mirina me re çend rojek mabin jî, em gelekî dilxweş in, ku me van rojan dîtine. Ji niha û pêve mirin were jî ne xema dilê me ye". Niha jî gelek kalemêrên me hene, dibêjin, "Ji temenê me re çend sal mane, êdî em dixwazin serfiraziya vî karî bibînin." Belê, kalên vê livê şanîdikin hene.

Ew melayê me yê dîrokî, rêberê hêviyeke wiha bû. Lê weke ku nikare welatê avabûyî bibîne, di nava tirs û endîşeyê de bû. Nexasim bi heq jî bû, ji ber ku temenê wî xwe nêzîkê 100 salan kiribû û her kêliyekê dilê wî dikarî bisekine. Lê dîsa jî dixwest gelek ciwan bimîne. Gava dilê wî sekinî, di destê wî de misîn hebû. Li ser lingan di-sekinî û dixwest di meşîna xwe de jêhatî be, xweragirt be. Nedixwest bibe barê çî kesekî. Tenê bi serê xwe di eywanekê de dima û dixwest bi xweragirtina xwe hîma xwe ya ji bo jiyane raber bike. Dida şanîkirin, ku bi mîltanvanî dijî.

Ji wesiyetên wî ya mezintir ev bû: Efûnekirina serokatiya kevneperestên neteweyî. Liva wî ya radîkaltirîn û ragirt ev bû digot, divê pêdiviyên vê dîtinê werin bi cih anîn. Li derveyî van, baweriya xwe gelek bi xeta şoreşê dianî. Di têkoşînê de serkevtin û serfiraziyê didît û ji lew re jî gelek rihet û bi aram bû. Li beramberê mela û oldarên sexte, bi nîfrîn û gîrrê dagirtî bû. Di rojên jiyana xwe yê dawiyê de, gava rûberê hinde melayên bê

Mele Evdila, bi Serokê PKK ê Abdullah Ocalan re

xêr dibû, hêrs dibû û nedikarî xwe bigire. Tê gotin, ku ji ber vê rastiyê gelek bêhteng dibû û belkî jî tesîra vî tiştî li mirina wî bûye. Bi eşkeretî û di dilê xwe de, li beramberê paşverûtiya olî û sextekariya bi navê olî, tédikoşî. Li gora xwe şerê paşverûyan dikir. Ji vir jî mirov dibîne, ka xwediyê şexsiyeteke çawa bû. Şexsiyeteke wiha bi rûmet, di destpêka salê de ji nava me koçkir û tevli şehîdên niştiman bû.

Bîranîna Mela Evdila mîna bîranîna şexsiyeteke dîrokî ye, bi rastî, keleporeke dîrokî bi xwe ye jî. Carinan em ji

Bîranîna Mela Evdila mîna bîranîna şexsiyeteke dîrokî ye, bi rastî, keleporeke dîrokî bi xwe ye jî. Carinan em ji xwe dipirsin û dibêjin, "Gelo ma keleporekî dîrokî ya me Kurdan heye?" Bersiva vê pîrsê ev e: Belê heye û ew jî ev e kesên weke Mela Evdila û rûmeta wan e. Şêx Seîdê Pîranî jî yekî wiha ye. Gava Ew ji 70 salan derbas bûbû, bi dar ve hate hejandin. Seyid Rizayê Dersimê jî ji darê kendirê derbas bû

xwe dipirsin û dibêjin, "Gelo ma keleporekî dîrokî ya me Kurdan heye?" Bersiva vê pîrsê ev e: Belê heye û ew jî ev e kesên weke Mela Evdila û rûmeta wan e. Şêx Seîdê Pîranî jî yekî wiha ye. Gava Ew ji 70 salan derbas bûbû, bi dar ve hate hejandin. Seyid Rizayê Dersimê jî ji darê kendirê derbas bû. Ma ev kes jî keleporekî re ne bes

in? Mela Evdilayê dîrokî bi xwe jî, her wiha berdewama van keleporekî dîrokî ye. Dibe ku hinek bibêjin Ew kesekî tenê bû, lê bila dîsa jî baş bizanibin ku Ew keleporekî pîr buha û pêwîst e. wî bi can û dil pêşengên me û şervanên me qebûl kiriye.

Me got, Ew dîrokek bû, ku tu caran teslîm nebûye. Heke keleporekî ew ji me re hiştiye, rind werin domandin, bê guman, emê bêhtir xwe bigihînin xeta rast û emê delametên pêşengiya gelê xwe çêtir bi cih bînin. Şehadeta wî bi xwe îspata vê rastiyê ye. Ji ber vê yekê, gereke em

tune ne. Taybetiyên mirovahî serdest in. Ji kîjan olî, rêdarî bin bila bin, her mirovek dikare bi serbilindî cihê xwe di nava van rêzan de bistîne. Ev kûraniya kapasîteyêkê şanîdike. Sosyalîzm bi xwe jî bi vî awahî xwe digihîne nîrxên bilind û buha.

Nêzîkbûna rast di pîrsa dîni de, di bûyerên şehîdên me de, xwe gihandiyê wateyê mezin. Di meşeke jêhatî de sosyalîzm jî bi cih tê. Şehadetên mezin jî dibin navero-ka wateyên mezin. Ev jî şanîdikin, ku li welatê me tiştên rast dibin.

Em dixwazin careke din bibêjin, bi vî rengî em girêdayê bîranîna şehîdên welatê xwe ne. Heya dawiyê emê di riya şehîdên xwe de bimeşin, ji bo em bikaribin di rizgariya neteweyî ya gelê xwe de, di rizgariya neteweyî ya gelên Rojhilata Navîn de, di tevgera azadiya cihanî de û di rizgariya mirovahiyê de rola xwe bileyizin. Heke em bixwazin rola xwe baş bileyizin, divê em girêdayê prensîbên şehîdan bi berdewamî bimînin. Pratik wiha dikare were pêşvebirin. Ev jî wê me bigihîne serfiraziyên mezin-tir, serkevtinên pîroztir. Li ser vê bingehê em dibêjin, ku bîranîna şehîdên me ronahiyeke her heyînî ye. Şehîdên me serleşkerên liv û çalakiya me ne!